

ШЫН

1960 ч.

ДЕКАБРЬ

16

ПЯТНИЦА

№ 294 (4778)

Өртөө 20 көп.

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОМУНИСТИК ПАРТИЯСЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЫ
БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР
ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ
СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

ЭЛЕКТРОСТАНЦИЯЛАР ТУДУУНУҢ МИНИСТЕРСТВОЗУНУҢ „СТАЛИНГРАД ГИДРОТУДУУНУҢ“ АЖЫЛЧЫНАРЫҢА, ИНЖЕНЕР-ТЕХНИКТИҢ АЖЫЛДАКЧЫЛАРЫҢА БОЛГАШ АЛБАН-ХААКЧЫЛАРЫҢА — СТАЛИНГРАД ГИДРОЭЛЕКТРОСТАНЦИЯНЫҢ ТУДУУНУҢ БҮГҮ КИРЖИКЧИЛЕРИҢЕ

Электростанциялар тудууну министрствозунуң «Сталинградгидротудунуң» аяңгер, тусайжыткан болгаш төлөвилел организациаларының ажилчыларына, инженерлерине, техниктерине, албан-хаакчыларына — Сталинград гидроэлектростанцияны тудуунуң бүгү киржикчилерине буюрдулгачи улуг тилелге-биле — өзүрби бирги гидроагрегатты хуусаа бетинде ажылгала кииргенин холбашты Совет Эвилелиниң Коммунисттик партиясының Төв Комитеди болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң ивиз баайры чедирип тур. Ону ажылгала киирген чорук ам делегейге эи улуг болу берген электростанцияны күчүзүн 2 миллион 415 муң киловаттка чедирер арганы берген.

Гидроэлектростанция ам безин 6 миллиард ажыг киловатт-шак электрэнергияны аяңдап үндүргөн болгаш оң чартык кезини хирезин Москва алган. Моң-биле кады гидроэлектростанцияны тудугулары гидроабедирниң плотиназы-биле Волга хемин кезилдеп демир орукту болгаш аяңорукту туткан. 30 миллиард кубометр ажыг суг кирер ишкир суг шыг-жамырын тургускан, ол чорук электростанцияга электроэнергияны аяңдап үндүрери-биле кады оң чоругу турар черлерге сугарылганы элээн улуг хем-чөөлдерге боттандыра арганы берип турар. Чаа сөзүк СЭКП КОМИТЕДИ

циалистиг хоорай—Волжскийни туткан болгаш улуг-улуг уаептуу буюрдулгелерин тургузуп турар. Электростанцияны тудуушкуну чоруп турунда ту-дугжулар, инженерлер болгаш төлөвилелчилер ту-дуг-эптелге ажилдарының депшилетиг техниктиг шиптирлерин болгаш индустриалдыг аргаларын бот-тандырганнар, ол чорук дыка камналгалыг ажыктыг чүүдлерин алып болгаш ГЭС-тиң тудуунуң хуусаазын бир чыл кызыра арганы берген.

Бистин Төрөөн чуртувусту калбаа-биле электрижи-дер дугайында улуг Ленинниң чачынын ыдыктык-биле күөседиң турар бүгү совет улусту силерниң алдарыг күш-ажылыгы тилелгенер өөртүп турар-дыр, эргим аштар.

Бо эң улуг гидроэлектростанцияны тудуун кыска хуусаада доозар талазы-биле улам ыңайтыг чедиш-кинерин, тудуун дүрген чорударынын чыгындан дуржулгазынга үндөйлөш, чеди чыл планы-биле энергетиктиг болгаш өске-даа тудугларны тудар та-лазы-биле партияны болгаш чазактың онаалдары хуусаа бетинде күөседиң херекке чаа-чаа тилелгелерин чедиң алырын силерниң коллективтеринде күөседи-вис.

ССРЭ-НИҢ МИНИСТРЛЕР ЧӨВҮЛЕЛИ

ТАЙБЫҢ, УЛУСТУҢ ААС-КЕЖИИ ДЭЭШ ДЕМИСЕЛДИҢ ТУГУ

Тайбының хуну чайынандыр херелденип турзун

Комунисттик болгаш ажилчы партиаларың төлөлекчилериниң бүгү делегейин улустарыга Кыг-гырын улуг сонургал-биле ном-чудум, ажилчы кижиниң чүрөнге чок эки бодалдар ында чеже би-життинген дээр! Ол дээрге бистин бодалдарымыс, бистин күөдлеривис, бистин соруктарымыс-тыр. Бистер, күш-ажылы совет кижилер оран делегейге тайбыны болгаш аас-кежиин күөп, ол аас-кежиин бо-дууштуң өрес-мадырдыг күш-ажы-лымыс-биле даргандып ап турар бис. Кандыг-даа участка моон-даа ар-тык аяңдаар бис деп бүгү совет кижилер ыңчаар чугаалап турар,

бистин бригаданы кыстары ыңчаар чугаалап турар, мен база-ла ың-чаар чугаалап турар мен. Мөөн бри-гадам хуну бүрүдө аргыг пөстү план-дан дашкаар буюрдуң үндүрүп ту-рар. Ол болза чеди чылдың фонду-зунга, тайбының фондузунга бис-тиң салышкынмыс-тыр. Тайбы-ның болгаш аас-кежиин хуну улам чайынандыр херелденип тур-зун, дайын деп чүл дээрин бистин уругларымыс каян-даа билбес бол-ган тураун.

В. Гаганова,
Аргыкчы, Социалистик Күш-ажылы Маадры.
Калинин область, Вышний Волочек.

Тайбың быжыксын

ЭЛИҢ-ХЕМ. (Телефон-биле). Улуг-Хем районда «Күш-ажылың хостуу» колхозтуң Элиң-Хем участ-тоғунда комплекслик бригада (бри-гадир эш Бүрбүлөө) мал кыштаг-ладымыкыныга бетселкди багай аяң организастаан.

Комунисттик болгаш ажилчы партиаларың төлөлекчилериниң Чүвүлел хуралынын Медегелини болгаш Кыггырын участкан эрге-лекчин эш Дадар-оол таныштырган. Ол төөгүлүг документтерин ам фермаларда, бригадаларда болгаш ырыккы одарларда малчынарга агитаторлар калбак таныштырып турар.

Москвага болган Чөвүлел хурал-дың документтерин танышкыш, анаа удам оорук кирген колхозчу-лар тайбының болгаш аас-кежиин херээ дөш каш дапкыр күе-нишкенин аяңдап турар. Улуг-Оймакта болгаш Кызыл-Далта дөрт кодан 2000 ажыг хой аяңдадын, чөмөрдөткөн багай аяң тургу-туңганы-биле ам күсүк хөвөөр се-мис.

Участоктуң хой фермаларында чөм кураулары хандыртылган. Ни-тизи-биле 7 сараат зелена бар, чанында шыгжаттылган 500 ажыг тонна силос, чогуунда долгандыр

(кузун) белеткөөн хой сараат ситен-нер ам-да хөвөөр. Амгы үеде хой-нуң ийги оолдашкыны өгөлөөн. Чижээ, Саңдыл-оол, Баваң оларның кодамда төрттүгөн хурагандар кончут хур, менди дөргүп турар. Таныдыла хуралыга малчынар аяң-ишчи тодаргай хурагелерин илереткен. Чижээ, Тарыш-оол бо чымын бодуунуң казырын турары (чурт ховуун) 700 арттерини бир-рөзөндө-не 2 килограмм 400 грамм дүштү алган, а 1961 чылда ол малчы бир башка онааштыр 3 килограммдан эвөөн аяң дүштү алы-рын хулаңган.

Комплекстик бригаданың төвү улам-на калбарып, чуртталганың чаа бажыңдары нежепай турар. Суурда электр станциясы, дөңгөм клуб, садыг, школа болгаш куау-тур албан черлери аяңдап турар. Бо талазы-биле ында аяңдачылар бригаданың ролун медегелери күөчөгү. Чүгө бо чымын безин 200 инекке бар, 1500 хойга үш кажаалары немей туткан. Малчы-нарга 4 чуртталга бажыңдарын ба-за кылып берген.

Медегелди болгаш Кыггырын партига, комсомол чөмөрдөшкы-нарыга хандыр өөренкирге про-пагандистер белеткенип турар.

Күш-ажылы салышкын

КӨБ-ТЕРЕК. (Телефон-биле). Комунисттик болгаш ажилчы партиаларың төлөлекчилериниң Чү-вүлел хуралының Медегелини бол-гаш Кыггырын чон бүгү черлер-де калбак танышкыш, ону сеткили-нин ханызындан бүрүн деткип ту-рар. Сүт-Хөл районда «Адан-Ма-адыр» колхозтуң Сарыг-Булуң сүт-бараан фермазының коллективинге хурал бедик көдүрүшкүнүг эрге-кен.

Колхозта парторганизация сек-ретары эш Кюрювүц Москва Чөвүлел хуралының документтерин таныш-тырганын малчынар улуг кичээ-гейлиг дынаан. Колхозчулар ботта-рының ажилын оң-биле холбаш-тырып турарлар. Ол фермада 63 тонна ситени, 100 ажыг тонна силосу база дус болгаш өске-даа чөм курауларынын мөөндөн. Мал кажаалары четпир, оң таарымчы болгаш чыгылаттынганы багай аяң.

Күрүнге сүт оңдар талазы-биле хулаңгезин коллектив күөсеткен болза-даа, сүт буюрениниң хулаң-гези ам-даа чедир күөсеттинмөөн чылдагынын хуралга санал берген аштар шынын дөңгөпел турган. Ол оорудганы чыл төмүзүңге чедир күөседиң, ылаңгы декабрь 25-ке чедир 100 центнерден эвөөн өөс сүттү саарын коллектив хулаңгез.

Комунисттик болгаш ажилчы партиаларың төлөлекчилериниң Чү-вүлел хуралының Медегелини бол-гаш Кыггырын чон бүгү черлер-де калбак танышкыш, ону сеткили-нин ханызындан бүрүн деткип ту-рар. Сүт-Хөл районда «Адан-Ма-адыр» колхозтуң Сарыг-Булуң сүт-бараан фермазының коллективинге хурал бедик көдүрүшкүнүг эрге-кен.

Колхозта парторганизация сек-ретары эш Кюрювүц Москва Чөвүлел хуралының документтерин таныш-тырганын малчынар улуг кичээ-гейлиг дынаан. Колхозчулар ботта-

Областа мал ажилының продуктуларын садып алырының чыл хулаңгелериниң күөсеттинип турары

(1960 чылдың декабрь 10-да, хуу-биле)

Районнар	Эт	Сүт	Дүң
Току	100,5	113,5	120,0
Бай-Тайга	91,3	101,5	100,9
Эрзин	90,4	101,5	106,3
Байын-Хемчик	87,2	88,2	87,1
Өвүр	80,5	100,4	101,8
Улуг-Хем	80,4	83,2	87,6
Бий-Хем	78,0	85,8	89,2
Чөөн-Хемчик	77,2	100,4	100,4
Сүт-Хөл	76,7	75,7	100,6
Тес-Хем	76,4	79,7	100,6
Таңды	71,8	86,1	94,3
Каз-Хем	68,6	96,2	103,7
Чаз-Хөл	66,7	88,9	105,6

Оң иштинде совхозтар:

«Межегей»	85,6	93,4	92,5
«Бардык»	72,1	102,9	82,2
«УТКА 25 чылы»	69,7	85,0	83,6
«Кызыл партизан»	61,2	109,4	108,2
«Тилелге»	57,9	103,6	98,7
«Өкө»	57,7	91,7	98,8
«Элегес»	51,3	77,4	90,5
Дуржулга станциясы	39,9	60,1	72,9

Декабрь 10-га чедир областа эт садарының чыл хулаңгези 78,5 хуу, оң иштинде колхозтарда 78,3 хуу, совхозтарда 63,4 хуу; сүт — областа 89,8 хуу, оң иштинде колхозтарда 90,0 хуу, совхозтарда 90,5 хуу; дүң—областа 97,3 хуу, оң иштинде колхозтарда 92,7 хуу, совхозтарда 89,4 хуу күөсеттинген.

Току районунуң колхозтары күрүңге эт, сүт, дүң садар хулаңгелерин алдарлыгы-биле күөседиң шыдаан. Бай-Тайга, Эрзин, Өвүр, Чөөн-Хемчин районнар сүт, дүң садар хулаңгелерин күөсеткен, ам эшти артыгандар. Ыңчалза-даа сөөлгү он хонунта эт садар хулаңгелерин күөседиңге Өвүр, Эрзин районнар чаңгыс хуу-даа немевиң, ол шинде олорунарың чөтөс. Чаз-Хөл районунуң колхозтары сүт садар хулаңгезин күөсептээн хирезинде сөөлгү он хонунта нонгус немелде чон болгандар.

Комунистер кыйгырып тур

Комунисттик болгаш ажилчы партиаларың төлөлекчилериниң Чөвүлел хуралының хулаңгези алган Кыггырын—бүгү делегейниң улустарына аажок улуг күшүгү документ. Амгы үеде улустар аразының байдалын марксисти-лениниң эзу-биле хандыр анализтөөн чорук тай-быңче болгаш депшилетке, оран делегейге аас-кежиин болгаш өөрүш-күлүг чуртталгаже кижиги төрөлгө-тенге шынын орукту аяңдап бер-ип турар.

Бистер, Таджикистанниң уран чүүлү аяңдакчылары, төлөпиги угааның болгаш шынын чорукту-гунуңе боттарымыс үнүвүстү каттыштырып тур бис. Бистер совет боттуг уран чүүдүгү бүгү-ле хевирлери-биле моон сонгаар-даа

шынын чорукка бараан болуп, күш-ажылың болгаш эртемниң кижилерин алдаржыдып, халаптыг айыылга чедирип болур ядролуг дайының кысыкчыларын күөргөл чокка сойгалап илередиң бис.

Дайын черле чайлаш чок түвө эвөө дээрзин төөгүдүг хөгжүдүдүңн бүгү чорудушкуннары көргүзүп турар. Тайбыны камгалап болгаш бы-жылга болур. Тайбың херээ тии-зөөн ужурулуг-даа.

М. Касымов, Т. Фазылова — ССРЭ-ниң улустуң артистери
А. Бурханов —
Таджик ССР-ниң улустуң артизи;
С. Сафаров, С. Джумаева, А. Тураев — Күрүңениң Лазути аттыг ака-демиктиг, таджик театрының арти-стери.

Амыдырал-чуртталга делгерезин!

Бүгү делегейниң улустарына Кыггырын—бистин үөстүң, оран делегейге тайбың болгаш аас-кежиин дөш демиселдин үөстүң эң чырат-кылаңчак документизи.

Меңээ, амыдыралдың дүрүңнерин ишчилеп өөренкирге 40 ажыг чылдары чарыгдан биолог-эртемден кижиге бүгү делегейниң комунист-тик болгаш ажилчы партиалары амыдырал-чуртталга дөш, өлүмге болгаш үргөдөшкениге ухур изни-биле, шиптирлиг демиселди турарын бодоп көрүп дыка-ла өөрүңчү-дүр.

Ак-көк делгем дээрге дайының

кыжанышкыны чокта, акизин чүү дээр! Өртүгү чалымыш-ыштары бүр-гей албаанда, бойдуштуң чечекте-лишикенин өзүрге магалыын кан-чаар!

Амыдырал-чуртталга делгерезин! Кыггырың болза бүгү-ле кижилерге улуг идеялериң берип турар. Ында кижиги төрөлгөтениң шыгаргаңгай угааны, ында—дайының кара күш-терин тайбының күштериниң тии-зөөринге илетел синдикениң-дир.

Е. ВОРОНЦОВ,
Горькийниң Лобачевский аттыг күрүңе университетиниң профес-сору, биология эртемнериниң доктору.

„Улустар аразыңга тайбыңны быжыглаары дээш“ делегейниң Ленинчи шаңналын

Лоран Казановага тывысканы

ПАРИЖ. (СЭТА). «Улустар аразыңга тайбыңны быжыглаары дээш» делегейниң Ленинчи шаңналын тайбың дээш шыларгаңгай француз демисели Лоран Казановага Парижтиң «Палэ Д'орсэ» залында декабрь 13-те тывыскан.

Ол байырлагга дээрликер Ив Фарин, Гюстаф Мона, Жан Мадоль, Луи Арагон, дээрликер Эмени Коттон, Эмма-нюль, Д'Астье де Ла Вигери, Пьер Нот, Бенуа Фражон болгаш француз хой-нинтиник өөс-даа иску төлөлекчилери чедиң келген. Тайбының француз национал Чөвүлелиниң болгаш «Франция—ССРЭ» ассоциацияның чалаанын өзүгар ам Парижте чоруп турар—совет хой-нинтиник минорезисор С. Герасимовка баштаткан төлээрин олорушкан-нарнын аразында даа бар турган.

Делегейниң Ленинчи шаңналдарының талазы-биле комитеттиң даргазы Д. В. Сиобельцын лауреатка чыгып байыры чедирип чүвө чугаалаан. Олорушкандар динмиттиг адыш часнал турунда Д. В. Сиобельцын делегейниң Ленинчи шаңналының лауреадының медалын болгаш дипломун Лоран Казановага тывыскан. Шылгаргаңгай француз аяңдакчы болгаш тайбың дээш могаг чон демиселчиге Луи Арагон, Пьер Нот, Эмени Коттон, Д'Астье де Ла Вигери олар база чуректиң ханызындан байырын чедирген-нер.

Хары чугаазыңга Лоран Казанова бедик шаңнал дээш өөрүп четтиргенин илереткен болгаш тайбының улуг херээ дээш демисел бодумунуң күштериниң бүгү француз улус-биле нады бээр мен деп олорушкандарга буюретен.

Декабрь 14-те Кызылдың медицина училищениңе областың аптека аяңдакчыларының чөвүлел хуралы болуп эртек. «Областың чоңунга оң дузалымызын чедирип турарымын байдалы болгаш ону улам ыңай аяңдакчы хемчеглер дугайында» илеткелди областың аптека эртеле-линиң эртелекчи эш Э. М. Ивановна кылган. «Аптеканы иштениң продукциянымын шынарын кон-троль-жаарынын дугайында» эдерин илеткелди контроль-аналитика лабо-раториянымын эртелекчи эш З. Л. Попова кылган.

Каз-Хем районда № 6 аптеканы эртелекчи эш Г. П. Федорова бо-дунуң аптеказының ажилынын дур-жулгазын чөвүлел хуралдын ир-дигиңеринге чугаалаан. Областың аптека аяңдакчылары боттарынын ажилында чөтөс, чөтөс чүүдлерин чугаалажып, арга-дуржулгазын со-лушкан болгаш чоңга эм дузалымы-зын чедирериниң ажилдарын эки-жидерини моон сонгаары соорула-лары чугаалашкан.

Чурукта: Кызылдың № 1 аптека-зынын ресептер-контролеру Н. Рас-кова, Багазын аптеказының эрге-лекчи М. Лашева, Сарыг-Сеп ап-теказының эртелекчи Г. Федорова болгаш Кызыл-Мажалык аптеказы-нын эртелекчи З. Долгих олар.
Фото В. Лутковтуу.

ТЕЛЕГРАММА

ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы дээрги Н. С. Хрущевка

Алжирниң хоорайларында фран-цуз колониялистерниң болгаш фран-цуз эжелекчи шериг кезектери-нин кижилерин массалы-биле өлү-күп турарыны Силерниң кичээң-гейинери угландыра апардым. Ылаңгыя Алжир хоорайда, Касба кварталда француз шериглер 200.000 алжирлини буюзөлгө ал-ган болгаш оларын шуптузун узу-ткап чок кылырын орадалжып турар. Ол ышкаш айыңдыг болушкуннар Алжир хоорайың өске-даа кварта-лдарында база Алжирниң кол-кол хоорайларының араб кварталдары-нда болгулап турар. Байдал онза дү-шкүрүлүг апарган, бо херекке аар хары-салга француз чазакка онаажыр. Бистер бо кыйгыры-биле Силерге бараалгап, алжир улуска хамаарыш-тыр ол ажык өлүкүчү чорукту дол-дораан соксаткан турар төлөөдө, бү-гү хемчеглери алырларыны Сил-лерден дилеп тур бис.

Ферхат Аббас,

Алжир Республиканың түр чазан-нын даргазы.
Тунис, 1960 чылдың декабрь 12.

Эш Третьяковичини Ада-чурт дайының 1-ги чергениң ордени-биле шаңнаар дугайында ССРЭ-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунун ЧАРЛЫ

«Анык гвардия» деп чакым ком-сомол организацианың аяң-чорудулаагына идеялиги киришке-ни, а ол ышкаш немец-фашисттик эжелекчилерге удуз демиселге ху-да көргүскен мадырдыг болгаш өрес-оруктуг чоруу дээш эш Вик-тор Иосифович Третьяковичини Ада-чуртунуң дайының 1-ги чергенин ордени-биле шаңнаар.

ССРЭ-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунун Даргазы Л. БРЕЖНЕВ.
ССРЭ-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунун Секретары М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1960 чылдың декабрь 13.

Хөй уругуларлыг иелерге „маадыр-ие“ деп хундулуг атты тывыскан

ССРЭ-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунуң Тыва автономнуң об-ластың талазы-биле 1960 чылдың декабрь 14-теги Чарлыын өзүгар он болгаш оон-даа хөй уругуларын төрөөн болгаш кижизиткен моңг адаанда нелерге «Маадыр-ие» деп хундулуг атты болгаш «Маадыр-ие» орденин база ССРЭ-ниң Дээди Сөвединиң Президиумунуң бижиктерин тыгысар дээш:
1. Самис-оол Ховалты Баштыго-на—Чөөн-Хемчик районун «Хору-даг» колхозунуң колхозчусу.
2. Чамың Чамбыры Сапырыш—Тес-Хем районунуң Самагалдай суу-да өг-бүлө ээзи. (СЭТА).

ШТАТТАН ДАШКААР ИНСТРУКТОР

Кызылда эми эш М. Козлова СЭКП хооромунуң штаттан дашкаар инструктору. Хоорайың эмелге ал-бан черлеринде партия организаци-аларының ажилына ол үргүзүгү ду-залажып, ажилчы чоннарын калык камгалалынын херөөн улам ажики-деринге хосбашкан айтыргылары хооромунуң бюрөзүңга болгаш пед-агогикалыгыңга белеткээринге ол төп-кейлиг кирип келген. Эш Козлова медицина темаларының талазы-биле лекцияларын болгаш илеткелдерин чон ортузунга долтамам кылып ту-рар. Чоокта чаа болуп эртекен Кы-зылдың XV партия конференциясы ону хооромунуң кежигүңүңе соң-гаан.

Хооромунуң база бир штаттан дашкаар инструктору эш В. Проко-пьева (№ 3 школаның өөредилге эртелекчи) бодунга быжыгланы № 1, 10 школаларда партия органи-зациаларының хуралдарына үргүчү олтуруп, башкылар коллективте-ринге, өөреникчилер ортузунга пар-тийжи-организастыг болгаш өөредил-ге-кижизидилгелиг ажилдары чору-дар талазы-биле хооромко биче эвөө туваны чедирип турар.

СЭКП райкомунуң штаттан даш-каар инструктору хулаңгезин Эрзин районда А. Тору-оол идеялиги күөседиң келген. Районунуң улус өө-редилгезиниң системасында партия организациаларына ону быжыглаан. Чоокта чаа Эрзин ортумак школда партия организацианың ажилы-ның дугайында райкомунуң бюрөзүңга чугаалажып айтырыгын ол хынамча-лыг белеткежип, школаның өөредил-ге-кижизидилгелиг ажилында чет-пестерни чыйлаңгычче утланган боттуг саналдары кириген.

Штаттан дашкаар инструкторлар-ның партияны даалгаларын күөседиң партияны амыдыралыга партия-лык массаларын калбаа-биле кириштирериниң бир хевирин болгаш. Оларның чамдыктары партияны аяңгычче шуут шилчип турар. Чижээ, районунуң тууду болгаш септелге участка талазы-биле СЭКП Чөөн-Хем-чик райкомунуң штаттан дашкаар инструктору турган эш Хомус-оол ам ол районку Хорум-Даг колхоз-ада партия организациазынын секретарына сонгуттурган. СЭКП Кызыл хооромунуң штаттан даш-каар инструктору турган эш Черно-усов ам областың оң килдизинде партия организацианың секретары-нда аяңдап турар. Штаттан дашкаар инструктор турган, партия ажилыңче шуут дөшөөн чөгүңдө ышкаш өске-даа эштерини база эдал болу.

Партия райкомларының, хоором-унуң штаттан дашкаар инструктор-ларының составында колдуунда үлөтүрүңүң, кедээ аяңгычтын тускай эртемчилерин, культура-чы-редимшикын албан черлериниң аяңдакчылары— идеялиги кому-нистер кирип турарлар. Ол чорук партия эге организациаларының ажилына удурулганы улам-на то-даргай мергелелдик боттандыра ар-ганы хандырар.

Штаттан дашкаар инструкторлар-ны шилчип алырда, партияны рай-комнары, хоорому кадрларын

ӨРТЭЭ ЧАНМААНДА-ЛА

Рейд

Колхозтар техниканы саяар дүгүндө партиянын болгон чыңалты боттандырган политикагы чыгууа кемчелери көзө ажал-агынын шындыгы көдүрүр талазы-биле чугулаа кемчелерини бирээни болуп, колхозчу тараачынарынын ийгиликтеринде жеткенге ужурашкан болбайт. Оон түнөөлөндө жөдө ажал-агынын чугулаа техникаларын колхозтар боттарына салып ап, оон адилелин, ажалгазын шын организастап тургаш, оон долу ажылаарын чедип ап турар. Оон ындай, техниканы саядып алганы-биле колхозчулар колхоз боттурууганынын кол үндөжүн болуп колхозтарын үлөшпөс фондурлар аажок өскөн.

Барыш-Хемчик районун «Комсомол 30 чылы» колхозу 1957 чылдан бээр алаач хей техниканы саядып алган. Бир өвөс колхозка 1957 чылга чедир 5 автомашина, тараа артылаар бир «ОС-3» деп машина, бир пилорама, бир тараа чүдүрүчтү болгон алаач каш үржөк чөпөсө-хөтөкөсүлөр турган болза, ам аням-бүрү маршалык 13 тракторлар, 8 автомашиналар, комбайннар, чаа электростанция, 2 пилорама болгон көдө ажал-агынын дыка хей кожук чөпөкөстөрү бар алган. Ол бүгү техниканы ажалгап тургаш, көдө ажал-агы боттурууганын колхоз алаач сайырадып, 1958—1959 чылдарда орулгазын дыка бедиткен.

Колхозта техниканы ажалга-кадагалалдык, адилелинде улук чөпөкөстөрүн барын «Шын» солунун номчукчулары редакцияга дыкнаткан. Оон барымдалыш, «Шын» редакция колхозта байдал-биле таныжы көрөт, техниканы ажалга-кадагалалдык болгон адилелинде кижи шыдажыр аргажак фактылар бары алаач.

Колхозтун саядып алган тракторларын ажалга чүгөтө 9-уу адилелинде кирип турар. Эске 4 тракторларын ажалгага кирер кылдыр чөпөкөстөр, сөптөп алыры дыка берге, бир өвөс кылдыр-даа болза аажок улук чырылдап унери чугаажок.

Заводтан 1953 чылда үнгөн ДТ-54 деп № 27 тракторун колхоз 1957 чылда 13455 рубль-биле саядып алган. Күсүк чөр адиргалыгынын үзүндө ол тракторга ажалдап турган Темірбей динчээр дөш Биче-Аянгадык бригада төвүнгө оон тургузуп каапкан. Ам оон илбирбей, катоктары болгон колхозчулар чөк, оларын тонадаш, эске тракторларды салып каан. 1957 чылда ДТ-28 деп тракторун колхоз 20998 рубль-биле саядып алган. Ол тракторуну бо чылдын апрельде СТС-ке сөптөп сөлдүндө үндүрүп келгенде прокладканы өртөнө берген. Оон трактористери Маадыр-оол, Кувар-оол олар өске ажалга чөпү барганнар. Ам ол трактортун чүгөтө рамазын, ийи солту дугуу болгон чөмдөк мотору аркан Биче-Аянгадык чыдар. 1958 чылдын ноябрыда база бир чаа Беларус деп № 71 тракторуну 23761 рубль-биле колхоз саядып алган. Уа трактортун рамазы сына бөөргө, Улуг-Аянгадык Лопсан деп кижинын бажынынын чанында тургузуп алаачкан хөтөөр турбушкан. Оон кемчелери менди-чагай туруп болуп дөврөн идегери чөпө берге.

1958 чылдын март айда заводтан үнгөн күчүлүт чаа ДТ-54 деп трактор ийи чыл безин чедир ажал-агай (секретары эш С. Сюрюп) саягы салбайн, чогуур кемчелерин ажалгап турар. Колхозта техниканы саядып алганга бааза амга чедир чөк. Чок-та чаа бир гаражты шала-була турдуу болгон, а оон эске чүгү-даа чөк, безин чаадаар машина-чөпөкөстө бө-лө тургузуп аар херим кажаа безин шыдынмаан.

Техникада ажалдап турар кадрлардан ол техниканын бүрүн-бүдүн турары дөш негелде чөк, моон ужурунда механиктерлер үрелген машина-техниканы ол черинге-ле кааптар, олардан кым-даа негелде кылбас, харын эске бир ажалга төмүлөп каар. Хүн бүрүнү үржөк ажалына карааш, бир турушкан машинанын азы трактортун кемчелерин адырып, эске машина, тракторларга салып дугайында айтымкыларын колхозтун удурткучулары боттары безин берип турар. Ынчаарга техниканы тонадаар чорукту хоойлу хоруп турар-ла болбайт.

Техниканы чөп ажаллаар дугайында чыңалты шиттирлерин каржы-биле үрөп турар фактылар ында алаач чыңалты алган. Чыңаа, чүгөтө ситен кезер машина бизин чидип алыр дөш, кывар-чаар материалдар кудуп алыр дөш тракторларын 12—15 км черлерге ындай-бээр маңдадып турган чүдүлөр бар. Чолаачы Саа-биле чугаалажырга мында дөш: «Бистин даргааларымыз алаач улус, бир пуд дус ап бергеш, чык машинамыз 30—35 км черде каларчыларже чорудары кайы хей. Оон туржук машинанын бир өвөс үрөп берген болза, үрелик машинанын ап салып ал дөш улус бөөр».

Техниканы чөп ажаллаарын, оон ажалга-кадагалалдык харылаар ужурун кижилер колхозта чөк эвөс. Колхозтун каттышкан бригадалык бригадирин, колхозтун даргазынын ораалкычы эш К. Натый хоочун механизатор-бригадир кижя. Ынчаарга автомеханик эш М. Сынаа, көдө ажал-агы техниканын механиги эш Дугаар оол колхозтун шалынын болгон күш-хүнерин ай эрттерге-ле ала сол аар, а үрелген техника дугайында олар хайга-даа каалас. Колхозтун баштаар чери, парторганизацыя олардан негелде-даа салбайн турар.

Колхозтарын техника саядып аларын аргазын чингедир соруга-биле партия болгон чыңалты техниканы үзүн хуусаалык чөпө-биле саядып аларын чөпчөкөстөрү бидиргир. «Комсомол 30 чылы» колхоз ол таарымчалык чингелдени база ажаллаан. Ол хиреде чөпө-биле саядып алган техниканын өртө чан-манда-ла мынчаар үрелип, төгөчөттөп турары-биле канчал-даа эртежи болбас. Техниканы мыңаар ажаллап, кадагалар чорук колхозка хей каража котардык чедиринде ажалга, көдө ажал-агынын көдүрүр талазы-биле бистин партиямыз болгон чыңалтыстын политиказын жазыдып турары ол болуп дөврөн «Комсомол 30 чылы» колхозтун удурткучулары биле чогуур.

«Шын» солунун рейд бригадасы:

О. Дамданай — Аянгадык көдө Советтик депутат.

С. Таван-оол — колхозтун ревизия комиссиясынын даргазы.

Б. Чингит — «Шын» рубль корреспонденти.

О. Дамданай — Аянгадык көдө Советтик депутат.

С. Таван-оол — колхозтун ревизия комиссиясынын даргазы.

Б. Чингит — «Шын» рубль корреспонденти.

О. Дамданай — Аянгадык көдө Советтик депутат.

С. Таван-оол — колхозтун ревизия комиссиясынын даргазы.

Б. Чингит — «Шын» рубль корреспонденти.

О. Дамданай — Аянгадык көдө Советтик депутат.

С. Таван-оол — колхозтун ревизия комиссиясынын даргазы.

Б. Чингит — «Шын» рубль корреспонденти.

О. Дамданай — Аянгадык көдө Советтик депутат.

С. Таван-оол — колхозтун ревизия комиссиясынын даргазы.

Чурутталганын ол чаа бажында көжүп кирген ажалчылар, тускай эртемик ажалдаачылар ол туудун таарымчалык ажалчылар максат турар. Бригадада В. Евак, А. Очур шкаш эжелерге үгелерин ажалдап турар муракчылар хей.

Чеди чылдын үшкү чылынга үт-күштүр, оон январын баштайгы чартында доозары-биле бригада ам база бир 16 квартиралык бажынын туудун чедиринде чорудуп турар. Ол туудуну берги кадын дөсөөн, ам ийги кадынын ханазын база алаач бедир салышкан.

Ажылчы чоннарын, ажалчыларын ортузунга культура-массалык ажалды чорудары комсомол организацияларын чугулаа хуулаага. Культура-массалык ажалды бедик деңгелде тургузарына улук аргалар областык культура эргелелинде комсомол организациясында бар. Ында 30 ажык комсомолчуларын арызында музьянтылар, киномеханиктер, библиотека ажалдаачылары болгон культура-чырыдышкын албан черлерин эске-даа тускай эртемиктер бар.

Комсомол комитетинин секретарына кинофикациянын ажалдаачыны эш Дьяконован эртен чылын сонгаан турган. Баштайгы үеде эргелелин ажалчыларын ортузунга культура-массалык кижилерге ажалды ол эвөн күштедирген. Бот-тыянгы уран чүүл болгун организастаан, ном таралдызына комсомолчуларын болгон ажалчыларын иденкейли жийиртирип, хөл-шыдыраа, бөөдөлгө маргылааларын организастаан. Комсомолчулар 1,5 тонна демир аймак чыгыш, бугурулге черлеринге чоруткан. Ындык болза-даа, ВЛКСМ комитетинин секретары эш Дьяконова бо чылдын майдан бөөр барык ажалдаан. Комитеттин ажал планын чогадып ап турза-даа, алач херек кырында күө-сеттимайи келген.

Комсомолчуларын хуралдары үр чынын дугуулаа болбайн келген,

Ажылчы чоннарын, ажалчыларын ортузунга культура-массалык ажалды чорудары комсомол организацияларын чугулаа хуулаага. Культура-массалык ажалды бедик деңгелде тургузарына улук аргалар областык культура эргелелинде комсомол организациясында бар. Ында 30 ажык комсомолчуларын арызында музьянтылар, киномеханиктер, библиотека ажалдаачылары болгон культура-чырыдышкын албан черлерин эске-даа тускай эртемиктер бар.

Комсомол комитетинин секретарына кинофикациянын ажалдаачыны эш Дьяконован эртен чылын сонгаан турган. Баштайгы үеде эргелелин ажалчыларын ортузунга культура-массалык кижилерге ажалды ол эвөн күштедирген. Бот-тыянгы уран чүүл болгун организастаан, ном таралдызына комсомолчуларын болгон ажалчыларын иденкейли жийиртирип, хөл-шыдыраа, бөөдөлгө маргылааларын организастаан. Комсомолчулар 1,5 тонна демир аймак чыгыш, бугурулге черлеринге чоруткан. Ындык болза-даа, ВЛКСМ комитетинин секретары эш Дьяконова бо чылдын майдан бөөр барык ажалдаан. Комитеттин ажал планын чогадып ап турза-даа, алач херек кырында күө-сеттимайи келген.

Комсомолчуларын хуралдары үр чынын дугуулаа болбайн келген,

Ажылчы чоннарын, ажалчыларын ортузунга культура-массалык ажалды чорудары комсомол организацияларын чугулаа хуулаага. Культура-массалык ажалды бедик деңгелде тургузарына улук аргалар областык культура эргелелинде комсомол организациясында бар. Ында 30 ажык комсомолчуларын арызында музьянтылар, киномеханиктер, библиотека ажалдаачылары болгон культура-чырыдышкын албан черлерин эске-даа тускай эртемиктер бар.

Комсомол комитетинин секретарына кинофикациянын ажалдаачыны эш Дьяконован эртен чылын сонгаан турган. Баштайгы үеде эргелелин ажалчыларын ортузунга культура-массалык кижилерге ажалды ол эвөн күштедирген. Бот-тыянгы уран чүүл болгун организастаан, ном таралдызына комсомолчуларын болгон ажалчыларын иденкейли жийиртирип, хөл-шыдыраа, бөөдөлгө маргылааларын организастаан. Комсомолчулар 1,5 тонна демир аймак чыгыш, бугурулге черлеринге чоруткан. Ындык болза-даа, ВЛКСМ комитетинин секретары эш Дьяконова бо чылдын майдан бөөр барык ажалдаан. Комитеттин ажал планын чогадып ап турза-даа, алач херек кырында күө-сеттимайи келген.

Комсомолчуларын хуралдары үр чынын дугуулаа болбайн келген,

Ажылчы чоннарын, ажалчыларын ортузунга культура-массалык ажалды чорудары комсомол организацияларын чугулаа хуулаага. Культура-массалык ажалды бедик деңгелде тургузарына улук аргалар областык культура эргелелинде комсомол организациясында бар. Ында 30 ажык комсомолчуларын арызында музьянтылар, киномеханиктер, библиотека ажалдаачылары болгон культура-чырыдышкын албан черлерин эске-даа тускай эртемиктер бар.

Комсомол комитетинин секретарына кинофикациянын ажалдаачыны эш Дьяконован эртен чылын сонгаан турган. Баштайгы үеде эргелелин ажалчыларын ортузунга культура-массалык кижилерге ажалды ол эвөн күштедирген. Бот-тыянгы уран чүүл болгун организастаан, ном таралдызына комсомолчуларын болгон ажалчыларын иденкейли жийиртирип, хөл-шыдыраа, бөөдөлгө маргылааларын организастаан. Комсомолчулар 1,5 тонна демир аймак чыгыш, бугурулге черлеринге чоруткан. Ындык болза-даа, ВЛКСМ комитетинин секретары эш Дьяконова бо чылдын майдан бөөр барык ажалдаан. Комитеттин ажал планын чогадып ап турза-даа, алач херек кырында күө-сеттимайи келген.

Комсомолчуларын хуралдары үр чынын дугуулаа болбайн келген,

Ажылчы чоннарын, ажалчыларын ортузунга культура-массалык ажалды чорудары комсомол организацияларын чугулаа хуулаага. Культура-массалык ажалды бедик деңгелде тургузарына улук аргалар областык культура эргелелинде комсомол организациясында бар. Ында 30 ажык комсомолчуларын арызында музьянтылар, киномеханиктер, библиотека ажалдаачылары болгон культура-чырыдышкын албан черлерин эске-даа тускай эртемиктер бар.

Комсомол комитетинин секретарына кинофикациянын ажалдаачыны эш Дьяконован эртен чылын сонгаан турган. Баштайгы үеде эргелелин ажалчыларын ортузунга культура-массалык кижилерге ажалды ол эвөн күштедирген. Бот-тыянгы уран чүүл болгун организастаан, ном таралдызына комсомолчуларын болгон ажалчыларын иденкейли жийиртирип, хөл-шыдыраа, бөөдөлгө маргылааларын организастаан. Комсомолчулар 1,5 тонна демир аймак чыгыш, бугурулге черлеринге чоруткан. Ындык болза-даа, ВЛКСМ комитетинин секретары эш Дьяконова бо чылдын майдан бөөр барык ажалдаан. Комитеттин ажал планын чогадып ап турза-даа, алач херек кырында күө-сеттимайи келген.

Комсомолчуларын хуралдары үр чынын дугуулаа болбайн келген,

ЧЕДИ ЧЫЛДЫН КИЖИЛЕРИ

Инектен-не 2180 литр сүт

Зоя Ивановна Никифорова — «Межегей» совхозтун муракчы саанчыларынын бирээни. Ол бо чылын 17 инекти саап, эртен 11 айларын дугуулаа инек буртуудун 2180 литр сүтү сарган. Ол болза совхозта үш дугуулар көртүзүт болуп. Оон ажалдап турары Кара-Булуң участкада сүт-бараан фермазында Хромченко биле Чаботаева оларын көртүзүлери Никифорованы бичи ажал турар.

Бир өвөс совхозтун удурткучулары сүт саалдызын элбедир дөш чогуур кемчелерин алган болза, инек буртуудун 2500 кг сүт саар дөш план чылайт куө-сеттине турган ийи — дөш, эш Никифорова чамдык чөпөкөстөрүн улук хомудал-биле чугаалады. Чайын инектерин Шаңган өрү от-сиген үнмөшн чөпөкөстөрүн болгон алаа немедде чөпөкөстө чөк болган. Сүт саалдызын көвүдеринын таарымчалык үзөп ыңчал эртен. Кара-Булуңда ферманы чаа чөпөкөкөстөрүн дугуу хомудатканын уламмыздак ноябрыга чедир инектерин дайык чөпөкөкөстөрүн, эртен, кезже хар кырынга саалдын чорудуп турган. Бо чорук инектерин сүткүрүн кудулдаткан.

Мындык таарымча чөк байдал тургажак, Зоя Ивановна ажалга кызымаккай болгон улук дуржулгалык болганы биле бедик көртүзүтү чедип ап шыдыан. Бодунун коллективинин ажалында чөпөкөстөрүн байладыр дөш, ажал саанчыларга арга-сүмөн бөөр дөш ол бүгү кемчелерин ап турар. Чөпөкөстөрүн илердеп, оларын алач талазы-биле кангыч кемчелерин алырын ферманын эргелекчинде, зоотехникке ол бодунун саал-аналын кирип, харын чамдык кемчелерин организастаарына болу киржип ту-

рар. Ферманын ажалып канчал-ла экинчиин алырыл дөш бугурулге хуралдарына Никифорова база улук киржилемги.

Инектерде чүгү бөөр, эки ажаар, чөпөкөстөр, чылыг оран-суур-биле хандыр болза, оларын сүдү көвүдөп-ле турар болтай. Мынчага дөш электросаалдага кирбөөн бис, фермада механиктердин көнүсү чоруттуу маан — деп, саанчынын чугаалап турарын ап көргө, сүт саалдызын көвүдөп дөш оон ийги чыла ажалдаан.

Амылынга улук сонугалдыг, мергежилни үргүлчү бедирин чорур Сергей Майневичини 1957 чылда Тес-Хем районун хөрөчөлөп бадылаар конторазынын хөрөчөлөп бадылаачыныг томуулаан, ол амылынга да амгы үеде чедир эки ажалдап турар. Ол бодунун мергежин биленин денелин улам-на бедир сонугал-биле Свердловск хоорайга 6 ай хуусаалыг юртына курсун база доозуп алган. Оон-биле эш Тарначы суд организанын уауртур ажалдаачы надр болуп шыдаар кылдыр бодун белеткэн.

С. М. Тарначы СЭП-ниң кеңигүн, хөй-ниитчи, идепкейли, биче сеткилдиг ажалдаачы. Сергей Майневич юрист ажал-чорудулгазынга болгон амыдыралыгы дыка улук келерил уелги. Ынчангаш, Бай-Тайга районун Тээли сурунун чурттанчы чону Сергей Майневич Тарначы ол районун улус судунун улук шиктенкичинин кандидатын депшиди, алаа улук ийегелин көргүсөкчү. Районун ажалчы чоннары тээличилерин ол салын чангыс үн-биле дөткөн болгон олар декабрынын 18-те сонгулаа участканык иделген, эш С. М. Тарначы дөш боттарынын бадылаашынынын чангыс кижи дег бээрлер.

Каа-Хемчилер районун улус судунун улук шиктенкичинин кандидаты Иван Федорович Петуховтун кандидатурасын депшиди үн-дүргөндө.

Улук-Хем району «Чодура» колхозтун колхозчуларынын ийги туралында район судунун улус төлөзүнгө Василий Дамдин-оолду сонгаан. Эш Дамдин-оол ол колхозтун туудуг бригаданын бригадиринде төлөп ажалдап турар.

Эрэн районун төвүнгө улус судтарына сонгулаага белеткелдерин хууңде ажалчы чонун ортузунга суртаал-массалык ажалды чаа күш-биле хайымышкынын чоруп турар. Ында 45 агитаторлар ажалдап турарлар.

Агитаторлар улус судтарына хон-башкан айтырылган талазы-биле улук ажалдарын чонун ортузунга чорудуп турар.

Ю. СУНДУЙ.

Ю. ӨЛЗЕЙ.

Х. ХОЛУГУ.

ДЕКАБРЬ 18 — УЛУС СУДТАРЫНГА СОҢГУЛДААРЫН ХҮНҮ

Чонга шынчы бараан болурлар

Сергей Майневич Тарначы — ажалга улам-на мергежил, өзүп өрар анык юрист. Суд организанын оон 1953 чылдан эгелеп ажалдаан. Баштай Тес-Хем районун улус судунун секретарына ажалдап кирген. 1955 чылда Кызылга юртына курсун дооскан, Эрэн районун суд куөсөкчизинге барын ийи чыл ажалдаан.

Амылынга улук сонугалдыг, мергежилни үргүлчү бедирин чорур Сергей Майневичини 1957 чылда Тес-Хем районун хөрөчөлөп бадылаар конторазынын хөрөчөлөп бадылаачыныг томуулаан, ол амылынга да амгы үеде чедир эки ажалдап турар. Ол бодунун мергежин биленин денелин улам-на бедир сонугал-биле Свердловск хоорайга 6 ай хуусаалыг юртына курсун база доозуп алган. Оон-биле эш Тарначы суд организанын уауртур ажалдаачы надр болуп шыдаар кылдыр бодун белеткэн.

С. М. Тарначы СЭП-ниң кеңигүн, хөй-ниитчи, идепкейли, биче сеткилдиг ажалдаачы. Сергей Майневич юрист ажал-чорудулгазынга болгон амыдыралыгы дыка улук келерил уелги. Ынчангаш, Бай-Тайга районун Тээли сурунун чурттанчы чону Сергей Майневич Тарначы ол районун улус судунун улук шиктенкичинин кандидатын депшиди, алаа улук ийегелин көргүсөкчү. Районун ажалчы чоннары тээличилерин ол салын чангыс үн-биле дөткөн болгон олар декабрынын 18-те сонгулаа участканык иделген, эш С. М. Тарначы дөш боттарынын бадылаашынынын чангыс кижи дег бээрлер.

Каа-Хемчилер районун улус судунун улук шиктенкичинин кандидаты Иван Федорович Петуховтун кандидатурасын депшиди үн-дүргөндө.

Улук-Хем району «Чодура» колхозтун колхозчуларынын ийги туралында район судунун улус төлөзүнгө Василий Дамдин-оолду сонгаан. Эш Дамдин-оол ол колхозтун туудуг бригаданын бригадиринде төлөп ажалдап турар.

Эрэн районун төвүнгө улус судтарына сонгулаага белеткелдерин хууңде ажалчы чонун ортузунга суртаал-массалык ажалды чаа күш-биле хайымышкынын чоруп турар. Ында 45 агитаторлар ажалдап турарлар.

Агитаторлар улус судтарына хон-башкан айтырылган талазы-биле улук ажалдарын чонун ортузунга чорудуп турар.

Ю. СУНДУЙ.

Ю. ӨЛЗЕЙ.

Х. ХОЛУГУ.

Танды районун Сталин атыг колхозунда 1961 чылдын туудугтарына 2500 кубометр беткез ажалдап турар. Бригада чаа чылга чедир 1000 кубометри беткез орук агычы үндүрүп хууңден.

Өзүг районун «Торгалыг» колхозунун туудугтарына материалдарын белеткелде кирешкен. Эш Э. Кеңеге удурткан 26 кижилгэ эвөно 3 муң кубометр ышкы беткез. Эвөно баштайгы хуңерде клуб туудуг ышкы кезип белеткэн.

Т. ТАМДЫН.

Ажылгы хамыктын мурунда культура эргелелин шугуңда ажалчыларын олзе эвөлдөөр турган. Ындыг турбузе культура эргелелинде комсомол организациясыдан культура университетинде чангыс-даа кижи өөрөнөйи турар.

Комсомол организанынын ажалчынын дугайында өчөттү партия хуралыга бо чылдын мартта дыкнаан. Тодаргай шиттир хуулаа алдында. Ындыг турбузе, партия хуралын үндүргөн шиттир ВЛКСМ комитети, оон секретары эш Дьяконова күөттөшө. А партия организанынын секретары эш Куренёв ол шиттирди күөттөшө хууңден, комсомол организаныныг практиктик дузаны чедирбөөн. Эргелде комсомол организанынын ажалчы ол хире чысы денелде туруп турар фактыны культура эргелелин чаналыг коммунист эш Шырап, ВЛКСМ-ниң Кызыл хоорому агыш амыр көрүп келген. Комсомол организанынын ажалчы бедик деңгелде тургузары, СЭП обкомунун дөртүк пленумунун «Аныктар ортузунга нажалдык ажалчынын байдал болгун оон ажалчы кемчелер дугайында» доктвалында ажалчы тодаргай соругларыны амыдыралга ботандырып негеттиш турар.

Я. НОРБУ, СЭП обкомунун штаттан дашаар инструктор.

Бызанчыларын белээ

«Тыва даг-дугу» туудуг эргелелин ийги туудуг участканын бизанчылары СЭП Төп Комитетинин ам болуп Пленумунга үтүшүп калбарган социалист чарыштын түнелинде эш Орус-оолдун удурткан бригады 16 квартиралык бажынын туудун дооскан хууңдөп берген.

Чурутталганын ол чаа бажында көжүп кирген ажалчылар, тускай эртемик ажалдаачылар ол туудун таарымчалык ажалчылар максат турар. Бригадада В. Евак, А. Очур шкаш эжелерге үгелерин ажалдап турар муракчылар хей.

Чеди чылдын үшкү чылынга үт-күштүр, оон январын баштайгы чартында доозары-биле бригада ам база бир 16 квартиралык бажынын туудун чедиринде чорудуп турар. Ол туудуну берги кадын дөсөөн, ам ийги кадынын ханазын база алаач бедир салышкан.

Ажылчы чоннарын, ажалчыларын ортузунга культура-массалык ажалды чорудары комсомол организацияларын чугулаа хуулаага. Культура-массалык ажалды бедик деңгелде тургузарына улук аргалар областык культура эргелелинде комсомол организациясында бар. Ында 30 ажык комсомолчуларын арызында музьянтылар, киномеханиктер, библиотека ажалдаачылары болгон культура-чырыдышкын албан черлерин эске-даа тускай эртемиктер бар.

Комсомол комитетинин секретарына кинофикациянын ажалдаачыны эш Дьяконован эртен чылын сонгаан турган. Баштайгы үеде эргелелин ажалчыларын ортузунга культура-массалык кижилерге ажалды ол эвөн күштедирген. Бот-тыянгы уран чүүл болгун организастаан, ном таралдызына комсомолчуларын болгон ажалчыларын иденкейли жийиртирип, хөл-шыдыраа, бөөдөлгө

Пропагандист-башкы

— Комсомолдун болгаш партиянын политөөрелдигеринге ам ол чыл ажыг пропагандастеп турарым бо. Пропагандист болуп амылдаарга солу-даа, харысалгалы-даа. Кижилерге шыкчы партияны сөстү чедирип, оларның эртем-билини бедилди алырынга дузаалары өөрүчүтүп алган кижилердин билини-даа бедилди алып. Ычангаш кичээл бүрүзүнге аажок хынамчалыг белеткенер кижилер мен — деп, Барыны-Хемчик райондун «Комсомол 30 чылы» колхозта агар политика өренир бөлүмүнүн пропагандастеп, мында сес чыл школанын башкысы Буулар Санчаевла Хорбин чугаалап турар. Шынап-ла хей чылдар иштинде пропагандастеп амылдааны Буулар Санчаевнага халас барбаан: ол районда дуржугалыг, шыраак билилгил пропагандастеп бирээни аларган. Оң эртеринге кичээлдерин дугайында бөлүмүнүн дыйнакчылары мактап турар. «Бис чүчү кошкар билин турарымысты башкымыс өндөсө билчү каар. Оң соонда тодараты тайылбырлап бээр» деп олар чугаалап турарлар.

Эм Хорбинин ууртуп турар бөлүмүндө 17 киши өренип турар, олар активчи колхозчулар, аялзөгө олар барык шутту каап олурачулар. Баштайгы кичээлди октябрь 7-де өткөзө, бо аразында 8 кичээлдерин эрттирген. Эге кичээлдерге КНО-нун Кооп Ассамблеясынын XV сессиясынын материалдарын, аңаа Н. С. Хрущевтун чугааларын өрениген.

— Бөлүмүнүн дыйнакчылары колдууда-ла улгады берген улус, негеделин-даа аажок, мурунда школага-даа өренип чорбаан, мычангаш партияны билген, негеделин барындаалар, аны-бүрү көргүзүлгөндү, материалдарын ачылган, аңаа белеткенери чугула. Чижээ, КНО-нун Кооп Ассамблеясынын XV сессиясынын материалдарын өренирде социалист болгаш капиталист системалар дугайында темадан, ийи системага хамаарып турар чурттарыны политика картадан көргүзүлгөндү, нейтралдыг чурттар кайсы дээринден өткөзөтөт. Колониализм ууткаар дугайында теманы көрдө база-ла колония болгаш хамаарыгалыг чурттар деп чүчү дээринден, оларның кайда турарын картадан тып, өренип өткөзөтөт. Ычанар кичээлдерге дыйнакчылар сонугура-даа, материалдарын эки болгаш быжыг шин-

Вениамин Петрович Королев Тыванын хоочун чолбачыларынын бирөөсү. Ол 1933 чылда амыг пассажираер АТК-ынын гаражынын турдунга ажыдап өткөзгөн. Оң сөөгүндө, кажан гараж тургустунганда Вениамин Петрович чолбачылар кырыпкан.

Ч. САЛЧАК.

Фотоу В. Улоповту.

Чер-черге семинарлар

Сут-Хөл райондун Киров аттыг колхозта партия организациязы агитас-массалыг ажыдары күштөдирер таалаы-биле элөөн хемчегерин алган. Колхозтун девисээринде чуртталгычы черлерге ажыдары-биле 50 агитаторлар быжыгалтынган. Партия организациязы агитаторларын семинарлар чочокта чаа эрттирген. Анаа барык бүгү агитаторлар киришкен болгаш делегей байдалынын дугайында, кижизилдиге ажылынга агитаторларның ролу, улус судтарынга сонугулаар болгаш агитаторларын сонугулаарынын дугайында лекцияларын дыйнаган. Ам үдө агитаторлар боттарынын уастоктарында экв ажыдап турарлар деп эш О. Доржу билчип турар.

Ол ышпаш Каз-Хем райондун төвү Сарыг-Сеп суурга райондун агитаторларынын бир хонук семинар эртерингенин, аңаа 80 аяк агитаторлар киришкенни эш Чолдан-оол бижившан, аңаа «Бүгү делегей байдалы», «Совет суд—делегейде эң-не демократтыг суд» база өске-

даа темаларга лекциялар номчаанын билчип турар.

Бай-Тайга райондун «Тиледеге» колхозта агитаторларнын семинарнын база-ла үстүнде темаларга эрттирген, агитаторларын колхозтун амыдыралында бар материалдар-биле таныштырар сонуга-биле колхозтун экономикаг көргүзүлгөндү дугайында колхоз бухгалтери эш Кенденниг беседасын база организациязынын эш Г. Лопсан (ында агитаторлар эргелекчи) билчип турар.

СЭКП-ниң Эрзин району районода партия, комсомол организациязынын секретарларынын херөөкөннөр чөвүлдеринин даргаларынын, пропагандастеп болгаш хама солгунар редакторларынын каттышкан семинар эрттирген. Ол семинарга бүгү делегей байдалынын дугайында, аялзөгө чонварынын коммунист кижизилдигинин дугайында лекциялар болгаш агитас-массалыг ажыды күштөдирер дугайында ийлекке бедик денелге, солун болуп эрткилөөн.

Семинарнын киржикчилеринге СЭКП обкомунун бирги секретары эш С. К. Токанниг чагы чугаазын дыйнакчылар улуг кичээлге-биле дыйнаанар деп эш А. Төрү-оол редакцияга бижээн.

Өвүр райондун партия болгаш комсомол чырыдышыкчыларынын пропагандастеп, агитатор эргелекчилеринин, комсомол өге организациязынын секретарларынын, херөөкөннөр чөвүлдеринин даргаларынын каттышкан ийи хүнүнү семинар ноябрь 28—29-та болуп эртен. Семинарда районда идеология ажыды дугайында, аддыган социалист хулээлелерин район

канчаар күсөдип турарынын дугайында ийлекчилерин дыйнаан болгаш алазон каш темаларга солун лекцияларын дыйнаган.

Семинарнын киржикчилеринин дуржулга солгунууну болган. Агитаторлун аялзөгө канчаар организациязы турарын «Коммунисттик орук» колхозта агитатор эргелекчи эш А. Шугуду-оол чугаалаан, ажыды планнап турарын, агитаторларын аялзөгө хыяп турарын, өскү агитаторлар организациязы чугаалаан.

Бөлүмүндө кичээлдерин солун болгаш бедик идеяны кылдыр эрттирген чедип алганын дуржугалын район төвүндө көдө аялзөгө экономикаын өренир бөлүмүнүн пропагандастеп эш А. Хертек, «Торгалыг» колхозта агар политика бөлүмүнүн пропагандастеп эш Д. Болат-оол олар чугаалаанар.

Семинарнын организациязында улуг чөптөстөр болганын айтыса чогуур. «Торгалыг» колхозтан семинарда келир кижилер ооладан келген. Херөөкөннөр чөвүлдеринин даргаларынын, комсомол организациязынын секретарларынын хей нуруузу, чамдык пропагандастеп семинарда келбөөн. Чамдык лекторлар лекцияларга багай белеткенгенинде теманы ийлекке солгунда парламенттин чүүдөдөр анаа номчурунга өйлекчи, улугуң айтырыгына долу харым берип шыдабайн турган.

Мындыг чорук семинарны далаш-биле кошкак белеткен, оң чарын безин четче таратпазындан болган деп эш С. Шойдон бижээн.

СПОРТЧУ НЫШКЫ ҮЕ

Область төвүндө болгаш районнарда кышкы спортчу сезон өткөзгөн.

Кышкы спортчу сезонга Танды, Каз-Хем, Улуг-Хем, Чоюн-Хемчик райондарынын спортчулары болгаш Кызылдың башкы институтунун, көдө ажыл-агыг техникумунун болгаш аныяктарынын спорт школаларынын коллективтери баш бурунгаар белеткедиг ужурашпаанар. Ыаңгы таңдычыларын демдегээр чөргө чөптүг. Олар бо чылы 15 — 20 метрден халымр бедик трамплин кылып албышан, колхозтар, совхозтар төртөргө болгаш Хову-Аксмыг катоктары белеткеп, баштайгы хар чары билек-ле хаак шенделгил өткөзгөннөр.

Үстүндө черлерин спорт өвилдер кышкы спортчу сезонун бедик денелге эрттирер дөш организациязы ажыдары чорудуп, күш-культураның коллективтерин оларның чок черлеринге тургузуп, аялзөгө чонварын, ылангы аныяктарын күш-культурага хаара тударыны хемчегерин ай чоруткан. Оң түнелде күш-культурачыларын саны өскөн.

Ынчалза-даа амыг үдө кышкы спортчу сезонун байдалы мурунда чылдардан-даа дора болуп, дувурчип байдалда турбушан. Чижээ кылдыр Кызылдың спорт өвилдеринин (даргалы В. Иванов) аялзөгө көрөл. Спортчу сезон декабрь 4-те аялзөгө ужурап турган. Ындыг турбуше хаак-даа, коньяк-даа маргылдаан болбаан, аңаа кирээр кижилер бары-ла чок чыгымы болган. «Совет Тыванын 5 чылы» стадиондун калогунун шынары багай болуп турарындан 500 метрден өрү дистанцияларга маргылдаа эрттирер ар-гажок болуп турар.

Сорулгасын күсөдир аргалы

ДОСААФ Төп комитетинин IV пленумунун соонда Бий-Хем районода камталал-массалыг ажыдар өткөзгөн. Райондун ДОСААФ комитетин бодунун аялзөгө ВЛКСМ райком-биле харылаалыг тургусканындан өге организациязынын болгаш кижигүнеринин саны өскөн.

Эртен чылын районга алазон хей кижигүнерин 13 өге организациязы турган болза, бо чылын оларның саны дыка өскөн. «Кызыл тарачыны», «Искра», «Тиледеге» колхозтарда болгаш «Өкө» совхозта өге организациязынын кижигүнеринин саны база өскөн. ДОСААФ организациязынын активи 225 кижиге четкен.

ДОСААФ кижигүнеринин өткөзгөн дугайында айтырыгы ВЛКСМ райкомунун пленумунга чугаалаашып чуртталган, оң соонда район активинин хуралын эрттирген. Оң түнелде ДОСААФ райкомунун актив-биле харылаазы быжыккан. 1960 чылда районга хей-ниги инструктор-

Эрзин, Тес-Хем, Бай-Тайга райондарынын спорт өвилдеринде байдал база ыдыг. Оң ууртучулары район болгаш колхозтар төртөргө катоктар тургузарынын айтырыгынын шуут бодабайн, харын бойдустуң «авыралы» маанай: «кажан-на чок кавыргы хемияри будуктап келер ирги» дийип олуруп турарлар. Хар чок бе, азы дагалар чок бе, чок болза хаак болгаш даган бедарынын хевирлеринге тодаргай ажыдап кылза — деп, негедде тургузарга — «спорт херекселери чок» — деп харынын алыры чаңчыл аларган.

Спорттун кышкы хевирлерин массалык-биле көгүдөр сонугула-биле РОФСР-ниң спорт нитилелдеринин болгаш организациязынын Бүгү-Россия Эвилелеринин Чөвүлелеринин Президиуму РОФСР-ниң улаустарынын Ийги кышкы спартакиадазын организациязы эрттирер дугайында доктаалды хулээп алган. Бистин областтын спортчулары хаак талазы-биле Красноярскиге, кохкей-биле Барнаулга, коньяк-биле Иркутскиге барып маргыжарлар.

1961 чылдың январь 1-ден март 30-ге чедир эртер РОФСР-ниң улустарынын II спартакиадазыга чедиринкиниг ужурашар дөш кандыг хемчегер аддыгангын тодаргай болза база-ла ажыл чорутту-маан болуп турар.

Коньяк маргылдаанын хей кезинде-ле Кызылдың спортчуларынын чорутуу шына-ла харын. Ынчалза-даа ар-даа, херөөкөн-даа коньякчилердин сезон өткөзгөндө бөөр чылдарда 3 разрядтын нормазын дуржааган чагыс-даа кижилер чок болуп, чагыс катан маргылдаа безип эрттирбөөн. Хаакчыларынын, трампли-

ден халымрларын, даган дүрген бедарларынын болгаш өске-даа хевирлерге киржирлерин байдалы база ыдыг.

Бо чорук спорттун «Спартак», «Труд», «Урожай» ажи-тура нитилелдеринин кудук коллективтеринде спортчу-массалыг ажыдыг кошкак болуп турарынын херечиза. Чоюн спорт херекселери-биле кандырар ажыда чөптөстөр ам-даа бар. Садыгларда спорттун кышкы хевирлеринин эң чутула барзынгары: кохкей ойвар клошкарлар, хаакка маңнаарынын майыкташтары, эск пыварлыг хаактар чок. Облотрө союстун баштаар чери Кызылда спорт херекселери садар тусгай маңназын ажыдар дугайында СЭКП обкомунун өвөрүнүн болгаш об-акутукунун 1959 чылдың февраль 9-ты шийтирин амга чедир күткөткөн.

Мурунда чылдарда бистин область девисээр аякы-биле маргылдаарга киришкен үргүчү-ле коммундарынын сөөлүгү черлерин эленип турган. Ам ындыг байдалдан ушунар үе келген. Ону чедип аларга, халымктын мурунда спорт нитилелдеринин кудук коллективтеринге спорт массалыг ажыды хөдөдирер херек. РОФСР-ниң улустарынын кышкы II спартакиадазыга чедир саныг хонуктар артына, Райондарынын спорт өвилдерин, ажи-тура спорт нитилелдеринин ууртучулары спорттун кышкы хевирлеринин дөшө көргүзүлгөндү спортчуларын өвөдөлдө чымыштарын эрттирер, массалыг маргылдаарын бүтү аргаларын херекелер ужурут.

О. ЕРОФЕЕВ.

Эрзинин «Коммунисттик орук» колхозта хойжу Шарип Суидювич Сидю беш чылдарынын дургузунда идепкейлиг ажыдап келген. Бо чылын 100 хой бурузунден-не 103 хураганарынын дорутуруп алган. Келир чылын хой бурузунден дүк ныргылдазын 4,5 нг чедирер деп хулээлгени эш Сидю алган болгаш өл хулээлгенин нүүсөдир дээш нызыманкай ажыдап турар.

Чурукта: эш Ш. Сидю.
Фото П. Гольцовту.

ПАРТИЯ ЧЫРЫДЫШКЫНЫ

Коммунист партиянын башталгызы-биле совет улус коммунист нитилелди калбарып тудуп киришкен бо хаймышкынын улуг ажыдыг үзүндө чонну коммунист эзуга кижизилдиге партияны пропаганда ажыды алгачар-даа айжок улуг чутула болгаш шийтирилгил ролдуг. СЭКП ТК-ның «Амыг үенин байдалдарында партияны пропагандастеп сорулгаларынын дугайында» доктаалында: «Бистиг чуртувуска коммунист нитилелди калбарып тудуп турар үдө партияны идеология ажыды, эң ылангы оң шийтирилгил кезе — партияны пропаганда оза улуг ужуру дузалыг болуп турар. Коммунист маровозрененин, марксизм-ленинизмдин үзүндө партияны шийткөөн алыры, партиянын политиказын ханымы-биле билери совет кижилер бөрүзүгү амыдыралыг эргежок чутула хергелени апарга» деп айтып турар.

Коммунист партиянын төөгүзүлгө ажыды, эң ылангы үзүндө партияны идеология ажыды, эң ылангы оң шийтирилгил кезе — партияны пропаганда оза улуг ужуру дузалыг болуп турар. Коммунист маровозрененин, марксизм-ленинизмдин үзүндө партияны шийткөөн алыры, партиянын политиказын ханымы-биле билери совет кижилер бөрүзүгү амыдыралыг эргежок чутула хергелени апарга» деп айтып турар.

Ажыды чонну коммунист эзуга кижизилдиге партия организациязынын болгаш мында башкалар турар пропагандастеп болуп. Моң ужурунда бистин партиянынын Төп Комитетин партия чырыдышыкынын идеяны денелени кажангындан-даа артык бедилди, марксизм-ленинизм чогалдыгы эзу-биле өренир партиянын бүгү пропаганда ажыдынын шийтирилгил кезе кылдыр көрү ужурут деп өрөдиг турар. Шынында-ла ыдыг. Партия болгаш комсомол чырыдышыкынын дамчытыр чыл амында-ла дыка хей кижилер марксизм-ленинизмдин теориязын биле, коммунист тургузусунаун практиктиг айтырыгы-биле чөптөргөн, нити билини бедилдип турар.

Партия чырыдышыкынын төөгүзүлгө ажыды, эң ылангы үзүндө партияны идеология ажыды, эң ылангы оң шийтирилгил кезе — партияны пропаганда оза улуг ужуру дузалыг болуп турар. Коммунист маровозрененин, марксизм-ленинизмдин үзүндө партияны шийткөөн алыры, партиянын политиказын ханымы-биле билери совет кижилер бөрүзүгү амыдыралыг эргежок чутула хергелени апарга» деп айтып турар.

БОЛГАШ ПРОПАГАНДИСТ

Партия чырыдышыкынын төөгүзүлгө ажыды, эң ылангы үзүндө партияны идеология ажыды, эң ылангы оң шийтирилгил кезе — партияны пропаганда оза улуг ужуру дузалыг болуп турар. Коммунист маровозрененин, марксизм-ленинизмдин үзүндө партияны шийткөөн алыры, партиянын политиказын ханымы-биле билери совет кижилер бөрүзүгү амыдыралыг эргежок чутула хергелени апарга» деп айтып турар.

Партия организациязынын пропагандастеп кадрларга теория талазы-биле белеткедиг, практика талазы-биле мергежилдиг, пропаганда ажыдынын сундулуг, марксизм-ленинизмдин билгилер-биле бодун үргүчү чөптөргөн чорутуу шак ындыг шыраак кижилерин шийли алгылаан. Оларның 63 хуузу дээди болгаш долу өвөс дээди билгилер болгаш хей кезин 3 чылдан өрү пропагандастеп турарлар. Пропаганда ажыдыга өртем билгилерин болгаш бүдүрүлгенин аялзөгө амыдыралындан хой санчиг

тускай өртемчилер киржип турар. Оларнын аразында эштер: Сам-Бара, Сидоркин, Буян, Лапшаков, Хвостов, Суге-Мадыр, Агеево, Хавенмей, Нечкина ышпаш дыка хей пропагандастеп мурнакчы билгилерин чөптөгө, тода болгаш билдигер өстери-биле чонга шийткөөн бөөр дөш мога-шылг чокка ажыдап, дыйнакчыларын хундүткөдөн чедип ип турарлар.

Пропагандист атайын составын экижиткенниг болгаш калбарканын түнелдинде партияны пропагандастеп амыдыралы-биле, коммунист тургузугунун хун бүрүдө практиктиг-биле холбашы улам быжыккан. Оң түнелде марксизм-ленинизмдин теориязын болгаш коммунист тургузугунун практиктиг өренирине ажыды чончүг үзүл сонугурагы улам улгадып турар. Пропагандист программа кәрүдүн айтырыгынын бүдүрүлгенин амыдыралы болгаш сорулгалары-биле улам-на тодаргай болгаш сырыг кылдыр холбаштырып, хей-хей бөлүмүндө кичээлдерин шынары бедик денелге эртип турар апарган.

Чижээ, эртен өөредилге чылында Барыны-Хемчик райондун «Большевик» колхозка организациязында көдө ажыл-агынын тодаргай экономика-зынын, партия төөгүзүлгө болгаш политиказынын үс бөлүмүнеринге (пропагандистер эштер Оттугал, Келик-Сенги, Салчак Доржу) кичээлдер конгуч сонугурагы болгаш тодаргай бооп, колхозтун экономика-зынын айтырыгы-биле, чеди чылдың сорулгалары-биле амыдыралы холбашып эртип турган. Тодаргай экономиказын бөлүмүнге колхозта көдө ажыл-агыг продукциянын бот-үзүндүн аар болуп турар чылдаганын дыйнакчылар тып, күш-ажыды организациязы экижидер талазы-биле боттарынын

самалын кирип тургаш, күш-хүнүн чарыгалдын дыка кымыраын чедип алган.

Шак ындыг бедик шынарыг кичээлдер Бий-Хем райондун өмк совхозта тодаргай экономика өренир бөлүмүге (пропагандист эш Е. К. Хвостов) база эртип турган. Анаа Совхоз бүдүрүлгенин продукциянын бот-үзүндүн канчап чыгыдып ап болуру деп айтырыгы ханымы-биле сайгыры көргөннөр. Ычангаш инектерин кажага ботка азыраар, саалданы электр-биле чорудар чиртирер аргаларын шийткөөн деп непереткеш, сүтүн бот-үзүндүн дыка чыгыдып алган. Ындыг аялзөгө кичээлдер Бай-Тайга райондун «Тиледеге» колхозта бөлүмүге (пропагандистер эштер Эрес-оол, М. Дараза), Өвүр райондун «Коммунисттик орук» колхозта бөлүмүге (пропагандист эш С. Д. Комбу) болгаш өске-даа бөлүмүндө болуп эрткилген турган.

Партия организациязынын пропагандастеп кадрларын шийли, таарыштыр тургузуу хааш, оларнын аргамержежигин бедилдеринин, оларнын кижизилдигинин дугайында айтырыгынын утупу каап черле болбас. Пропагандист кадрлар практиктиг ажыды дагалар, өскелерин өрөтпешши, боду баа-ла өренир, бодунун билин, дуржугалын улам сайзырандыгайлар апар. Ычангаш болза, ол пропагандастеп бооп шыдавалык болуп турарлар. Оң бир чижээ, Чоюн-Хемчик райондун «Октябрь 30 чыл өв» колхозтун мурнакчы хойжуну, Социалист Күш-ажыдыг Мадыры эш О. Ч. Лопсанчап биле Бий-Хем райондун «Кызыл тарачыны» колхозтун мурнакчы саачыны эш С. Е. Баузова болгаш өскелерин боттарынын мурнакчы дуржулгазын дугайы пропагандастеп, көдө ажыл-ишчилерге чугаалап берип турар.

Чончүг мурунда мурнакчыларын дугайында савал, өмүлери үргүчү берип турар чутула. Шыныг харысалгалыг, бедик принципшидиг, шыкчы, аз-сеткилгил болуп чорукта партия организациязынын пропагандастеп үргүчү кижизилдер ужурут.

Бо чылдың октябрыда СЭКП обкомунун чыныга область партия болгаш комсомол чырыдышыкынын пропагандисттер семинары болуп эртен. Семинарда 100 ажыг пропагандастеп чылыган, олар 30 ажыг лекцияларын дыйнап, област чамдык бүдүрүлгө черлеринге болгаш Танды райондун «Кызыл партизан» совхозтун өксүрүсүлгө, оларнын ажыды-биле танышпаанар. Пропагандистер чача-ча материалдар-биле чөптөргөн, чурттуг, областтын, райондун азы колхозтун, бүдүрүлгенин мурунда турар сорулгалар-биле оларын таныштырыныга семинарлар, өксүрүсүлгө, чөвүлелер урууларын улуг ужурулазын ол семинар база катан бадыткан. Бистин область төвүндү эң идеякчел болгаш дуржугалыг лекторларын база Каз-Хем райондун Ленин аттыг колхозтун даргазы эш П. М. Сербидин, «Тиледеге» колхозтун даргазы эш Д. И. Зайцев болгаш өске-даа шыраак лекторларын номчаан лекцияларын пропагандастеп улуг сонугура-биле дыйнаанар. Оң-биле кады ам үдө үлөтүр болгаш көдө ажыл-агынын бүдүрүлгелеринин мурнакчылары боттарынын депширгелгил аргаларынын пропагандастеп, аялзөгө чонварын дөшө сүмөчилер бооп турарлар. Оң бир чижээ, Чоюн-Хемчик райондун «Октябрь 30 чыл өв» колхозтун мурнакчы хойжуну, Социалист Күш-ажыдыг Мадыры эш О. Ч. Лопсанчап биле Бий-Хем райондун «Кызыл тарачыны» колхозтун мурнакчы саачыны эш С. Е. Баузова болгаш өскелерин боттарынын мурнакчы дуржулгазын дугайы пропагандастеп, көдө ажыл-ишчилерге чугаалап берип турар.

Чончүг мурунда мурнакчыларын дугайында савал, өмүлери үргүчү берип турар чутула. Шыныг харысалгалыг, бедик принципшидиг, шыкчы, аз-сеткилгил болуп чорукта партия организациязынын пропагандастеп үргүчү кижизилдер ужурут.

боттарынын чугаазын организациязы чорук—мурнакчы дуржугалыг пропагандастеп болгаш боттарынын чачы-биле ажи аргазы болурундан аялзөгө, пропагандастеп кадрларын өстүрүлгөндү база бир хевир болуп. Райондарда пропагандастеп семинарларында райондун көдө ажыл-агыг, үлөтүр, тулут, транспорт, садыг талазы-биле мурнакчы дуржугалыг кижилеринин лекцияларын организациязы чорудары эргежок чутула.

Пропагандист, лекторлар, илекчилер болгаш агитаторлар аялзөгө чонну коммунист эзуга кижизилдиге партия организациязынын даянар кол кужу. Ычангаш партия организациязынын пропагандастеп билгил-мергежилдин дугайында, оларнын марксизм-ленинизмдин билини бедилдеринге доктаамал салгып салгып, дузалыг ужурут.

Партия чырыдышыкынын кичээлдер өткөзгөндө бээр ам ийи ай аялзөгө, бөлүмүндүн хейи 8—9 хире кичээлдерин эрттирген. Чамдык райкомнар пропагандастеп семинарларын эрттирер, бир өскөктүнерин болгаш методтиг советтик кижигүнеринин кичээлдерге олурдурутуруп турар.

Ындыг болза да чамдык бөлүмүндө кичээлдер конгуч куду денелге эртип турар, айткан хүнүдө кичээлдес, азы дыйнакчыларын өвөш кезин көр ийлекке өске-даа ол чиктиг чөптөстөр ам-даа бар. Партия организациязынын чырыдышыкынын бөлүмүндүн организациязынын дыйнакчыларын идеякчел, кичээлдерин доктааттыгын хүнүдө, идея талазы-биле бедик денелге эртип турарын чедип алып дөш, партия чырыдышыкынын кажангындан-даа артык аялзөгө ужурут. Ам сонуга болза, халымк тургустунган бөлүмүндүн, мында пропагандастеп билгилдер, бөлүмүнүн программасы айттыгын айтырыгынын өренип доккан турар кылдыр хемчег алыры болуп.

Л. ЧАДАМБА.

Лаоста болушкуннар дугайында АКШ-тың чазаанга СОВЕТ ЧАЗАКТЫҢ НОТАЗЫ

Декабрь 13-те СССР-ниң Даштыкы херектер министрлигинин оралакчысы В. В. Кулаев АКШ-тың Москвада ачкыны А. Е. Томпсонну хулэп алгаш, Лаоста болушкуннар-биле холбаштыр АКШ-тың чазаанга Совет чазактын нотазын алаа дамчыткан.

АКШ, лаос чазактын бот эргелерин таптап басышпаан, Носаванын сүтүчүн бөлүгөлини аман аман-биле депкип, олу боо-чөпөк, шериг техниканы, өв-чөмөк болгаш ашпа-биле хандырып турар деп СССР-ниң чазаанга нотазында демдегеп турар. Бо бүгү болза, Индия-Кыдат талазы-биле 1954 чылда Ябенава чөвүлө хуралынын түнөй декларациязынын 12 чүдүлү АКШ-тың чазаанга талазындан көздүрдүрүп уруп турары болур. Лаос уласту бодунуң шилеп алгаш оруудан — тайбынны, нейтралитеттиң болгаш

национал чыгыс ээтин оруудан чабылаарыңче албаарын АКШ-тың чазаанга оралдашп, шериг блоктарынын болгаш агрессив белектериниң политиказынга бараан болур кылдыр Лаосту база катан тургузарын чүткүп турар.

Бодунуң нотазына Совет чазак Лаостун иштиги херектеринге АКШ-тың холгаарлааныңгына шилептирип уурданып, ол холгаарлааныңгыны буруу шаап турар. Лаос улуска хамаарыштыр АКШ-тың болгаш СЕАТО шериг блогунуң талазы-биле оң чамдык эвилелеринин агрессив үүлгедилеринин түнөйлөп тылтын көп болур уруктур дөш бүгү-ле харысылганы АКШ-тың чазаанга СССР-ниң чазаанга олаан турар. (СЭТА).

Совет-австри садыг харылзааларыңа хамаарыштыр

МОСКВА. (СЭТА). СССР биле Австриянын аразыңа 1961—1965 чылдарың үезинде кайы-кайызыңа барааннар бержир дугайында узун хуусалыг дугуржуга болгаш 1961 чылда бараан саарылганын дугайында протоколга ат салыныкыны декабрь 13-те Москвага болган. Документаларга СССР-ниң чазаанга даасканын өзүгээр Даштыкы садыг министри Н. С. Патолице, Австриянын федералдыг чазаанга даасканын өзүгээр Австриянын СССР-де ачкыны доктор Г. Хайм-вельде ат салган.

Узун хуусалыг дугуржуга ийн чурттарың аразыңа бараан саарылганын моон сонгаар эстүрериң баш бурунгаар көрүп турар, бо чылдың бараан саарылганың денели-биле алырга 1961 чылда бүдүн чартык катан хире көвүдөп турар ужурут.

Австрия СССР-ден көмүр даш, көмүс, демкир, марганец, хром рудаларын, тараа, үнүш түз, машиналар, дериг, автомобильдер болгаш өске-даа бараанарын алып, СССР Австриядан кара металлдарың прокатын, яны-буру хөвирлеринг машиналарын болгаш деригин, нитролатарын, кылымал торгуну, пестерин, идик аймаан болгаш өске-даа бараанарын алып.

зыңга бараан саарылганын моон сонгаар эстүрериң баш бурунгаар көрүп турар, бо чылдың бараан саарылганың денели-биле алырга 1961 чылда бүдүн чартык катан хире көвүдөп турар ужурут.

Австрия СССР-ден көмүр даш, көмүс, демкир, марганец, хром рудаларын, тараа, үнүш түз, машиналар, дериг, автомобильдер болгаш өске-даа бараанарын алып, СССР Австриядан кара металлдарың прокатын, яны-буру хөвирлеринг машиналарын болгаш деригин, нитролатарын, кылымал торгуну, пестерин, идик аймаан болгаш өске-даа бараанарын алып.

СССР-ниң ГФР-де элчин чериниң дыңнады

БОНН. (СЭТА). ГФР биле Совет Эвилелиниң аразыңа дугурушунган садыглыгыга дугуржуга азыңа ат салырыңдан барын-герман талазың ойталааның-биле холбаштыр СССР-ниң ГФР-де элчин чериниң парлагга кылдык даразында дыңнадыгым парлагга бээр-биле декабрь 13-те чарлап үндүргөн.

1960 чылдың октябрь 18-тен декабрь 12-ге чедир СССР-ниң Даштыкы садыг министрлигинин оралакчысы С. А. Борисовка баштапкан төлөөлери биле ГФР-ниң даштыкы херектер министрствозунуң статс-секретары Ван Шеренбергке баштапкан төлөөлериң аразыңа садыглыгыга чугаалажышкыны болган. Чугаалажышкынар чоруп турганда садыглыгышкынын чугаалашкан бүгү айтыргыларың талазы-биле бүрүн дугурушкун чедип алдыңан болгаш садыглыгыңа дугуржуганыңа база ат салыр ужурут оон өске бүгү-ле документаларын белекчөп турган. Садыглыгыга дугуржуганыңа 1958 чылдан бээр күштүг болуп турар садыглыгыга дугуржуганыңа принцип талазы-биле ылгал чок болган бараан саарылганыңа хемчөлөшкүн чамдык көвүдешкениң айтыккан турган. Бо дугуржуга бодунуң ат салырыңа чөпшө-режиң турар дугайын барын-герман тала медеглээн. Дугурушунган садыглыгыга дугуржуганыңа ат салырыңа белеңи болгаш оң кылдырыңа бүгү өргөжөк чугула төлөөлөргө аргезиниң бар болуп турарың дугайын совет тала барын-герман талага дыңнаткан.

Ат салырыңың тодарай үезин, ылазылаарга 1960 чылдың декабрь 12-де тус черини-биле 20 шакта болур кылдыр ийн талаар дугурушкан турган.

Ийнчалажок ат салыры-биле айтыккан үезинге чедир бир шак бурунгаар барын-герман тала садыглыгыга дугуржуганыңа ат салырыңа бодунуң белең эвес дугайын хеп-хенертен медеглээн болгаш садыглыгыга дугуржуганыңа Барын Берлинге күштүг болдуруп непертер дээр чүдүгү кинерин совет талага дөгээр оралдашкан.

Дугуржугага ат салыр кыры турда үдөзүн барында чок негедени дөгээр оралдашкан ол чорукту совет тала хулэвөөн. Садыглыгыңа күштүг болур чүгүлө ГФР-ниң девискээринге хамааржыр, а Барын Берлин ГФР-ниң девискээри эвес деп чүвө билдинчир дээрин совет тала чугаалажышкынының эгезинде-ле айтыккан болуй.

Садыглыгыга дугуржуганыңа ат салырыңдан барын-герман талазың ойталааның соонда статс-секретары Ван Шеренберг-биле чугаалажыга үезин-де совет төлөөлөр ийн талаарың аразыңа дугурушунган садыглыгыга дугуржуганыңа ат салырыңа белеңиң дугайын дыңнадырың барын-герман таладан манап турар бис дөөн.

гайын совет тала барын-герман талага дыңнаткан.

Ат салырыңың тодарай үезин, ылазылаарга 1960 чылдың декабрь 12-де тус черини-биле 20 шакта болур кылдыр ийн талаар дугурушкан турган.

Ийнчалажок ат салыры-биле айтыккан үезинге чедир бир шак бурунгаар барын-герман тала садыглыгыга дугуржуганыңа ат салырыңа бодунуң белең эвес дугайын хеп-хенертен медеглээн болгаш садыглыгыга дугуржуганыңа Барын Берлинге күштүг болдуруп непертер дээр чүдүгү кинерин совет талага дөгээр оралдашкан.

Дугуржугага ат салыр кыры турда үдөзүн барында чок негедени дөгээр оралдашкан ол чорукту совет тала хулэвөөн. Садыглыгыңа күштүг болур чүгүлө ГФР-ниң девискээринге хамааржыр, а Барын Берлин ГФР-ниң девискээри эвес деп чүвө билдинчир дээрин совет тала чугаалажышкынының эгезинде-ле айтыккан болуй.

Садыглыгыга дугуржуганыңа ат салырыңдан барын-герман талазың ойталааның соонда статс-секретары Ван Шеренберг-биле чугаалажыга үезин-де совет төлөөлөр ийн талаарың аразыңа дугурушунган садыглыгыга дугуржуганыңа ат салырыңа белеңиң дугайын дыңнадырың барын-герман таладан манап турар бис дөөн.

Конгодан үнгүлөнер, колонизаторлар!

Делегейниң хөй-ниитизи империалистериң болгаш оларың Конгода пинвишкениниң чимэнишкениниң уурданышының улам-на шиптирли-биле илереп, полковник Мобутунуң дээрбечилериниң чепсези дүжүрери, Республиканың дүрүм өзүгээр чазаанга премьер-министри Патрис Лумумбаны хостаарын негеп турар.

КУДР-ниң Даштыкы херектер министрствозу Конгода байдалга холбаштыр медеглел парлаан. Көрей улус америк империалистерниң агрессив үүлгедилериниң шилептирээшкени-биле буруу шаап, Бельгия болгаш өске-даа империалистиг күрүлелер Конгонун херектеринге кир-

Индиянын премьер-министри Неру индий парламентиниң узус парламентизинге чүвө чугаалааш, Конгода байдалды дугайында медеглел кылган. Конгода айтыргыны шиптирлөөриниң кол-ла чүдүлө болза Конгодан бельги шериглерин үндүрериң өргөжөк чугулазы ол дээрин премьер-

Конгонун хорутулда чыдар өске-даа политиктиг ажалдакчылары парламентаң ажалыңа киржир ужурут дээрин медеглээн, КНО болза оларың амы-тынын камгалаар хулэ-дэглел деп кыйтырган. Лумумбаны туруп хоругдарын болдурган КНО-нун төлөөлөкчилерин Неру руу шапкан.

Мобутучу дээрбечилерин Леопольдвиле аэропортунга танылдылашкыны-биле чедирип келгени Патрис Лумумбаны (оң талакы кылдында) Ассошиэтид Пресс дээр америк агентиледдин бо чурруудан көрүп тур силер.

Парлаганың польша агентилелиниң дыңнадып турары болза, тайбынның Бүгү-польша комитетиниң даргазы профессор С. Кульчынский, сейм депутаты Л. Круковский болгаш элөөн хөй сурагыг хөй-ниити ажалдакчылары КНО-нун чыгыне секретары Хаммаршельдиге телеграмма чоруткан. Премьер Патрис Лумумбаны болгаш Конгонун дүрүм өзүгээр эрге-чатыргаларың өске-даа төлөөлөкчилерин ужурут чокка туруп хоругдарыңа болгаш оларын араатаныг өзү-биле хилчипчеп турарыңа ханы килевээшкениң польша хөй-ниитиниң мурундан ол телеграммага айтыккан болгаш КНО-нун шериглериниң команддал чериңиң үүлгедилеринге уурданып турарын база илереткен.

Ол телеграммага оон ынай чугаалаш турары болза «премьер Лумумбаны болгаш оң эштерин дон-дараан хостаарынын, полковник Мобутунуң саттыкчы дээрбечилериниң чепсези дүжүрериниң, дүрүм өзүгээр корум-чуруму тургузарыңың болгаш парламентаңың чөгүмчылг ажалдаарыңың, мадырлык конго улуска хостуг эрге-шөлөөни катан тыпсырыңың өргөжөк чугула хемчеглерин алырың тайбынның болгаш улаустарың хамаарышпас чорунуң херезин эрге-ажыктарын өзүгээр Каттышкан Напайлар Организациязындан негеп тур бис».

П. Лумумбаны болгаш оң ажалдакчыларын хостаарын негеп турар улаустарың килевээ: уурданышыңың чалгыс бүгү делегейде улам-на өзүп турар.

жирин дораан соксадырың шиптирли-биле негеп, Лумумбаны база Конгонун өске-даа баштыкчыларын араатаныг өзү-биле ажалдаарың соксадырың, а ол ышкан Конгонун дүрүм өзүгээр чазаанга ажил-чорудаларын катан тургузарын негеп турар деп ук медеглелде чугаалап турар.

«Варта Берита» деп индонез со-лун «КНО-нун аштырышкыны» деп эгелги мурунку чүдүлөгө мынчаар бижээн: КНО-нун Конгога бурап дүшкөн чоругу дөгээр АКШ-тың хоралакчы үүлгедилериниң түнөйлөп болган. Бельги эжелекчлер боттарың эжелекчи соругдарыңың талазы-биле Барын чүткүп өске чурттарыңдан, ылаңгыя АКШ-тан дөткөмчүн ап турар деп ук солун медеглээн.

Лондонун Гаид паргыңга декабрь 11-де болган массалыг митингидиң киржикчилери «Конгонун премьер-министри Лумумбаны дораан-на хостап үндүрер», «Хаммар-шельдини албаныңдан дүжүрер», «Америк империализм чок болуру» деп негезен. Ол митингидиң африка организацияларың Англиада комитеди болгаш колонияларын хостаарын дөш шипчөөшкниң организациястан. «Мобутунуң бөлүтүгү Каттышкан Штаттарга баштапкан империалистиг күрүлелерге күтүдүп алган ары-нүүр чок үүлгедилериниң» шиптирли-биле буруу шаап турар резолюцияны митингидиң киржикчилери хулэп алганнар. Лумумбаны дон-дараан хостаар болгаш оон баштаан чазаанга эрге-чатыргаларың катан тургустуруңаң чедип алыры-биле Каттышкан Напайлар Организациязындан шыгың негезиринче хамаарышпас африка чурттары олар кыйтырган. (СЭТА).

Бельги үүлгедилериниң дугайында

ЛОНДОН. (СЭТА). Профессор Р. Калдер Конгога КНО-нун төлөөлөкчилериниң болгаш калмагалының делегей организациязының чөвүлөкчизи болуп чорган. «Нью стейтсмен» деп сеткүүлге Конгода байдалды дугайында чүүл бижээн.

Конгога боттарының долу хылалдазын хөвөөр артырар дөш колонизаторларын оралдажышкынының дугайын тайлыбырлааш, Калдер чүтүгүлө Конгога хамаарышпас чорукту чарлаарың мурунда бельгияның үүлгедилериниң дугайында бижээн. «Хамаарышпас чорукту тыпсырыңың бир чыл мурундан эгелээш-ле, бельгияр материялдыг үлөшкү байлактарын Брюссельге бүдүн чыл дургузунда өөр-түп келгенер.

Олар Конгонун кураавыр алдынын шуптузун өөрүтүп апарган... Ол ышкан хамаарышпас чорукту алырың мурунда-ла Конгонун ашпа-хөргөңгиз база шүүт төчөгелеттинген болан.

Бельгияр конголарның эртем-биле чүткүлөгү шактыктап турганы Калдер айтыккан, чүгүлө 17 конголар дөдү эртемниг болганын чыккөк көргөскөн.

Лумумбаны мобутучулар өлүрөп деп турар

АКРА. (СЭТА). «Гана таймстиз» тускай корреспондентизиниң Леопольдвилден дыңнатканы болза: конго улустуң дайынары саттыкчы Мобутунун болгаш Касавубунун бөлү Конгонун премьер-министри Патрис Лумумбаның амы-тыныга чедип, оң чок кылдыр деп шиптир үндүргөн. Ону өлүрде, оң боду амы-тыныга четтинген дээр ийкеп азы шеригниң өскө лагеринде ашар чыдырда автомобиль айымчалыңдан онда болган дээр чылдагааның кара өжөгөр кылыр деп турар. Ол ышкан Лумумбаны дээрин оралдашкан дөш өлүрериң планы база бар.

Конгонун премьер-министриң суданырың дүрүм өзүгээр чылдагааның тыпшай баргаш, мобутучулар сабувугу бөлүк кем-буруулуг сүткөчөлөжилгени ажалдап кылган деп корреспондент тайлыбырлаан. Оон ангыда оң судулар чорук чүгүлө делегейниң хөй-ниитизиниң калбак кичөөшкени хараа турар эвес, хары-даа Конгога амгы кризистинг өзүлүгү буруулаарың сойлап илереттеринге сүд индирип Лумумбаны ажалгай бээр дөш олар сестип турар. Лумумбага удуур кем-буруулуг сүдчөөниң дугайын ийн даштык чурттарың төлөөлөкчилери билер деп «Гана таймстиз» ол корреспондент бижээн. Олар дөткөмчүлө хөй-ниитизинге Лумумба боду амы-тыныга четтинген дээриниң дугайында калдыг-даа хоозун медеглериң дөткөмчү бооп «чажыт аазашкыны» бергенер.

савуругу бөлүк кем-буруулуг сүткөчөлөжилгени ажалдап кылган деп корреспондент тайлыбырлаан. Оон ангыда оң судулар чорук чүгүлө делегейниң хөй-ниитизиниң калбак кичөөшкени хараа турар эвес, хары-даа Конгога амгы кризистинг өзүлүгү буруулаарың сойлап илереттеринге сүд индирип Лумумбаны ажалгай бээр дөш олар сестип турар. Лумумбага удуур кем-буруулуг сүдчөөниң дугайын ийн даштык чурттарың төлөөлөкчилери билер деп «Гана таймстиз» ол корреспондент бижээн. Олар дөткөмчүлө хөй-ниитизинге Лумумба боду амы-тыныга четтинген дээриниң дугайында калдыг-даа хоозун медеглериң дөткөмчү бооп «чажыт аазашкыны» бергенер.

Кеннедиге парлагга конференциясы

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). АКШ-тың президентизинге чаа сонгуттурган Кеннеди чокта чаа Палм-Бичиге (Флорида штат) болган парлагга конференциязыга ам «Рокфеллер фондузуну» удуруткучузуң албанын кылып турар Дин Раскын күрүнө секретарыңа томуйлаар мен деп чарлаан. Раск 1946 чылдан 1951 чылга чедир күрүнө департаментизинге ажалдап, ыңчаарга 1949 чылдан эгелээш Бракки-Чөп чүтүгү херектериниң талазы-биле күрүнө секретарыңың дузалакчызы болуп турган.

Күрүнө секретарыңың оралакчызы Честер Боулс, а АКШ-тың КНО-да доктормал төлөөлөкчизинге Эдлай Стивенсон томуйлааттырар деп Кеннеди база медеглээн. Боулс Кеннедикти штаттың губернатору, АКШ-тың Индияга элчини чоразан. Ам ол Кеннедикти штаттан АКШ-тың конгресиниң төлөөлөкчилер па-

татазыңдыг кечигүү. Сонгулда мурунунуң кампаниязының үезинде Боулс болза даштыкы политика талазы-биле Кеннединиң кол чөвүлөкчизи болуп турган.

Даштыкы политиктиг айтыргыларың бодунуң канчаар көрүп турарын айтыккан, Кеннеди келер чылдарда бүгү делегейниң улаустары Каттышкан Штаттарың даштыкы политиказын анаа-ла антикоммунист эвес, харын база тайбынны камгалаарыңче утланган кылдыр санаар апар дээринге идегелин илереткен. Америк даштыкы политиканың соругдары болза «тайбын, хостага, чөптүгү амдырарды дилеп тывары болур» деп ол чугаалаан.

«Бо айтыргың ур болгаш болурут-чөгүү-биле өрөңип көргөңиңиң соонда» күрүнө секретарыңа Раскын томуйлаарын шиптирлөөн мен деп Кеннеди чугаалаан.

Алжирде байдал дүшкүүрлүг болбушаан

ПАРИЖ. (СЭТА). Алжирниң улутузу хоорайларында шеригер болгаш жандармерия күштерин мөөнөп турса-даа байдал мурункузу хөвөөр дөшкүүрүгү. Оранк хоорайга декабрь 13-тү эртенде 2 муң хире европейжилер алжир кварталдарга чаа таварып киреш, үүлгедилериниң кылырын оралдашкан. Хоорайда шеригниң болгаш жандармерияның улут күштерин чыгган болгаш дайын байдалы турган.

Парижтиң кезгээ үнер солунарының корреспондентилериниң бижип турарын өзүгээр алырга, Алжир хоорайда чокта чаа калдыг-дошкун сегиржиш алышкынының илдем-дектери хөвөөр артышпаан: дыка хөй кудумчуларың бажыңдарың соң-кварталдарында хосталганың национал фронтунуң дүжүртүмүзүң туктарың дүжүрүп, хамаарышпас алжир республиканы тургузарыңе кыйгырып турар дозунарың ба-лай чаап чоруп турар. Декабрь 13-түд хунүнде шеригер болгаш кедергей колонизалистер-биле сегиржиш алышкыныңа өлүрткен алжирлерниң ашарың хөргөңгүткен. Полицияның талазындан чөпшөөрөвейн турда-ла, национал хосталганың фронтунуң түгүн туткан дыка хөй алжирлер хөргөгө барып чыгыган.

Чөгүүр амдырал-чуртталганы тургузар дөш француз эрге-чатыргалар хемчегер ап турар; бүгү магалинери ажалда дужал бердиген, дыка хөй өрөдиге черлеринге кичөөлөр катан эгелээн, транспортчү шимчөөшкениң кезик-чамды ажалдай берген.

Ында, Сетиф болгаш Константина хоорайларда декабрь 13-те «Алжир болза Алжирлерин» деп кыйгырылганың ада-биле алжирлерниң чысакаалдары база болулаан. Ол хоорайларже шериглерни база чоруткан.

ри хаагыг олчаан, кудумчулар бузуңдулар, шил артыкчылар, даштар, бажыглымышкын кылып турган чүдүлөр-биле долган чыдар. Франс Пресс агентиледиң айтып турары-биле алырга, «документилерин хынаар дөш» 6000 хире алжирлерни туткан болгаш оларын 400-зүн кара бажыңче шилчткен. Хоорайны кырында шериг вертолёттар соксаал чокка тергешип турар болгаш жандармарың болгаш «аймыл чок чорукту республиканың отрядтарың» камгалакчылары демкир бөрттерин кеткилеп алган, кудумчуларда хайгаартынып чоруп турар.

Солдаттар болгаш жандармар хоорайны алжирлер чурттап турар кварталдарында хосталганың национал фронтунуң дүжүртүмүзүң туктарың дүжүрүп, хамаарышпас алжир республиканы тургузарыңе кыйгырып турар дозунарың ба-лай чаап чоруп турар. Декабрь 13-түд хунүнде шеригер болгаш кедергей колонизалистер-биле сегиржиш алышкыныңа өлүрткен алжирлерниң ашарың хөргөңгүткен. Полицияның талазындан чөпшөөрөвейн турда-ла, национал хосталганың фронтунуң түгүн туткан дыка хөй алжирлер хөргөгө барып чыгыган.

Чөгүүр амдырал-чуртталганы тургузар дөш француз эрге-чатыргалар хемчегер ап турар; бүгү магалинери ажалда дужал бердиген, дыка хөй өрөдиге черлеринге кичөөлөр катан эгелээн, транспортчү шимчөөшкениң кезик-чамды ажалдай берген.

Лаоста болушкун

ХАНОЙ. (СЭТА). Патет-Лаонун чепсезик күштериниң дөдү команддал чери болуңу бүгү-ле доктормал шериг болгаш партизан кезектеринге Суванна Фуманың чазаан дөткөн партизан дайыны бүгү Лаоска калбартырың дужааган.

Дужаалада чугаалап турары болза: «Амгы үеде боттарыңың алачуртувусту, шажынывты, дүжүлгени, конституцияны камгалап, тайбынны, нейтралитетти, национал найыралды болгаш чыгыс эл-сөткөлдүн политиканы чорудар үеде, бистин бүгү улаузувустун мурунда моон алаанда сонгаарладып болбөс чугула соругдарга туруп турар; ызыгуур салгачкы Суванна Фуманың чазаан илөкөйгө дөткөн, чурттуг найысылаалы—Вьентьяны шиптирлиг камгалаар, Луанг-Прабан хоорайны хостаар, дайының күштерин узуткаар, үймээңчилерин салдарын узуткаар болгаш ылаңгыя Фуми Носаванын болгаш Боум Оумунуң бөлүүнү күжүн чыла шапкан, америк империалистерни Лаостан үндүр сывыраар.

Бүгү-эвилелдиң хөл-шыдыраа чемпионадынга уткуштур

СССР-ниң шыдыраа федерациязының Президиуму бүгү-эвилелдиң 28-ки чемпионадының шүүлөдиг маргылаазының программазын бадылаан. Оң мурунда республиналарга шилде болгаш шүүлдөгө кирериниң маргылаазы чоруттугун турган.

Январь 10-ла Москвага ажитынар чемпионаттың шүүлдиг маргылаазынга 20 шыдыраачылар: делегей чемпиону чоразан, гротмейстер В. Смыслов (Москва), 1960 чылда СССР-ниң чемпиону, гротмейстер В. Корчной (Ленинград), 1959 чылда СССР-ниң чемпиону, гротмейстер Т. Петросян (Москва), гротмейстерлер Ю. Азербех (Москва), И. Болеславский (Минск), Д. Бронштейн (Москва), Е. Геллер (Олесса), Л. Полугаевский (Нуйбисшев), Б. Спасский (Ленинград), М. Тайманов (Ленинград), мастерлер — РСФСР-ниң чемпиону В. Тарасов (Омск), А. Бянкин (Ижев), Г. Борисенко (Свердловск), Э. Гуфель (Ижев), А. Лутинов (Новосибирск).

В. Смигдин (Москва), С. Фурман (Ленинград), А. Хасин (Москва), А. Черепков (Ленинград), Л. Штейн (Львов) киржирилер.

Эң шыынар совет шыдыраачыларың маргылаазы делегейниң шыдыраа федерациязының (ФИДЗ) календарын өзүгээр эртер. Ол маргылаада хары угза зоналар аразынын болзо болур. Ол болза, үш чыл болгаш-ла чорудуп турары шыдыраа талазы-биле делегейге бирги чер дөш шилде маргылаазың баштайгы чыдазы болур. СССР-ниң чемпиондының дөрт тилекчилери ФИДЗ-ниң зоналар аразыңа маргылаазыңа киржир эргени чедип алырлар. Зоналар аразынын маргылаааларыңың 20 тилекчилери киржир ол маргылааны келер чылдың ийги чартыны арттыры көрдүңген турар.

СССР-ниң чемпионың бүгү 19 салгылары демкир-орунчларың Топ культура бажыңыңа эртер болгаш февраль 11-ге чедир үргүлчүлээр.

Франциянын девискээринге Барын Германияның шериг баазалары тургузарыңа уурданган шимчөөшкениң ында улам калбарып турар. ылаңгыя шаңалдык фронтучулар болгаш гитлержи өдүм лагеринге хоругдаттырып чоразаннар анаа шыгыг уурданып турар.

Чурукта: Мурмелонда. Фашизмге шаңада хоругдаттырып чоразан алжирлер ийчарадагы хестерин келип алгаш, герман милитаристерин чаа холгаарлааныңгыга удуур демжескириңе конну кыйгыргаш хуудустары таралып чорлар.

Фото Центральбюды.

АКШ-тың камгалап министрин томуйлааны

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Ассошиэтид Пресс агентиледиң Вашингтондан дыңнатканы болза, президентиге сонгуттурган Кеннеди «Форд мотор компани» компанияның президентин Роберт Макнамары камгалап министрине томуйлаан.

Обласка АГААР-ВОЙДУСТУҢ байдалы

Кызылдың агээр-бөйдүс шипчилээр станциязың дыңнадың өзүгээр алырга, бөгүн обласка булуттагылап каап турар хун болур. Сонгу-чөөн болгаш чөөн районнарда хар чаар.

Хат өй-тамсыла. Агээрның температуразы: обласка—25—30, а Кызыл—га—28—30 градус соок.

Редатор К. С. ШОЙГУ.

Бөгүн кинотеатрларга: «ВЛКСМ-НИН 30 ЧЫЛЫ» (улуг залга) «Мурунда кадыр эргиле» 11.30, 1.30, 3.30, 5.30, 7.30, 9.30 шактарда; (биче залга): «Таварышкан-на эжикти сокта» 5, 7, 9 шактарда. «КАА-ХЕМ»: «Куурут хөл» 11.15 шакта; «Волочев хуннери» 1.15, 3.15, шактарда; «Евгения Гранде» 5.15, 7.15, 9.15 шактарда. «ВОСТОК»: «Амдыралдык оруу» 3.15, 5.15, 7.15, 9.15 шактарда.

Бөгүн кинотеатрларга: «ВЛКСМ-НИН 30 ЧЫЛЫ» (улуг залга) «Мурунда кадыр эргиле» 11.30, 1.30, 3.30, 5.30, 7.30, 9.30 шактарда; (биче залга): «Таварышкан-на эжикти сокта» 5, 7, 9 шактарда. «КАА-ХЕМ»: «Куурут хөл» 11.15 шакта; «Волочев хуннери» 1.15, 3.15, шактарда; «Евгения Гранде» 5.15, 7.15, 9.15 шактарда. «ВОСТОК»: «Амдыралдык оруу» 3.1